УЛУҒ ОКТЯБРНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ ШАРАФИГА

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 213 (3695). | Жума, 27 октябрь 1967 йил. | Баҳоси 2 тийин.

Юбилей рапортлари

ЯНГИЙЎЛ. Фрунзе номли колхознинг пахтакорлари юбилей йили вахтасида ишлаб ажойиб меҳнат ғалабаларини қўлга киритдилар. Колхозчилар пахта тайёрлаш планини муддатидан олдин муваффақиятли бажардилар. 980 гектар ернинг ҳар гектаридан 26,3 центнердан ҳосил олиниб, давлатга 2550 тоннадан зиёд пахта сотилди. Машинадан моҳирлик билан фойдаланган хўжалик аъзолари пахтани «зангори кема»ларда териш планини қарийб бир ярим баравардан ошириб адо этдилар.

Пахтакорлар эришилган ютуқларни мустаҳкамламоқдалар. Шу билан бирга йиғим-теримни бўшаштирмаяптилар.

— Даламизда, — дейди колхоз раиси ўртоқ М. Эргашев, — ҳали пахта кўп. Биз пландан ташқари қўшимча 300 тонна «оқ олтин» топшириш учун курашаяпмиз. Бу Улуғ Октябрь байрамига муносиб совғамиз бўлади.

●

Юбилей йилидаги қувончимиз чексиз. Пахтакорлар қилган меҳнатларининг самарасини кўриб эндиликда яна ҳам қувониб туришибди. Талайгина хўжаликлар маррага етишди. Жуда кўп колхоз, бригада, звено ва участкалар пландан ташқари мажбурият ҳисобига «оқ олтин» топширишяпти.

Теримчиларимизнинг ишини енгиллаштиришда хўжаликлардаги прицепчиларнинг ҳиссаси катта бўлди. Биз прицепчилар механик-ҳайдовчилардан, чевар теримчилардан қолишмай ишладик. Кечани кеча, кундузни кундуз демай баракали меҳнат қилдик. Баъзиларимиз тракторга икки-уч ва ундан кўп прицеп тиркаб «оқ олтин» ташидик. Колхоздаги 30 та прицепнинг бешикаст ишлаши сабабли 2 минг тоннага яқин «оқ олтин»ни қисқа вақт ичида тайёрлов пунктига етказиб бердик. Ўзим ҳам ҳамкасабаларимдан қолишмадим. 250 тоннага яқин «оқ олтин»ни ташидим. Мен билан мусобақадош М. Исмоилов ҳам чакки ишламади. У сўзининг устидан чиқди. Колхозимиз мажбурият ҳисобига пахта топшираётганига анча бўлди. Лекин бизда иш бўшаштирилгани йўқ. Прицепчилар ҳам «оқ олтин» дурдоналарини ташишни давом эттирмоқдалар. Пахта карвонларини бундан кейин ҳам кўпайтириб улуғ айёмни ёруғ юз билан кутиб оламиз.

С. МАМАЖОНОВ,
Бўка районидаги Карл Маркс номли колхознинг прицепчи-механизатори.

ПОРЛОҚ ИСТИҚБОЛ

Меҳнат, ижод ва яратувчилик ишлари мисли мавж ураётган шу тарихий кунларда яна янги ва унутилмас воқеалар ҳар бир совет кишисига куч, ғайрат, ташаббус, битмас-туганмас илҳом бахш этмоқда. Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг мамлакатимиз халқлари тўғрисида қилаётган буюк ғамхўрликлари СССР Олий Советининг яқинда бўлиб ўтган сессияси қарорларида ёрқин намоён бўлди. Ўзбекистон ССР Олий Советининг бўлиб ўтган сессияси муҳокама қилган масалалар, қабул қилган қонун ва қарорлар партия ва ҳукуматимиз томонидан амалга оширилаётган буюк ишларнинг давоми бўлди. Сессия Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1968 йилги давлат плани ва халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1969 ва 1970 йилларга мўлжалланган планлари тўғрисидаги ҳамда Ўзбекистон ССРнинг 1968 йилги давлат бюджети тўғрисида ва Ўзбекистон ССРнинг 1966 йилги давлат бюджетининг ижроси ҳақидаги масалани кўриб чиқди ва муҳокама қилди.

Республикамиз давлат планининг бажарилиш якунлари ва беш йилликнинг бундан сўнгги йилларга мўлжалланган планларига назар ташлар экансиз, ўтган йиллар ичида қандай муваффақиятларга эришганлигимиз, халқимиз ҳаётида ва турмушида қўлга киритилган ютуқлар, Ўзбекистонимизнинг порлоқ истиқболи кўз олдингизда ёрқин намоён бўлади. Беш йилликнинг икки йилида саноат, қишлоқ хўжалиги ва маданият тез суръатлар билан ривожланди. Миллий даромад 7 процентдан ортди. Саноат маҳсулотлари 8,6 процент, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари 5,5 процент, чакана товар обороти 10,7 процент, аҳоли жон бошига тўғри келадиган реал даромадлар 5,7 процент ўсди.

Республикамизда, шу жумладан областимизда янги қувватлар, саноат объектлари қурилиб ишга туширилди. Пўлат, прокат, газ, электр энергияси, пахта териш машиналари, трактор прицеплари ва бошқа хил машиналар, ускуналар, минерал ўғитлар, кийим-кечак, сут маҳсулотлари ишлаб чиқариш планлари ошиғи билан бажарилди. Қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари беш йилликнинг ўтган икки йили мобайнида пахта, пилла, сабзавот, сут, узум ва бошқа чорвачилик ҳамда деҳқончилик маҳсулотлари етиштиришда катта муваффақиятларга эришдилар. Колхозчиларнинг даромадлари ошди. Пахта етиштириш асосан ҳосилдорликни ошириш ва комплекс механизация йўли билан ортиб бормоқда. Қишлоқ хўжалигининг ишлаб чиқариш техника базаси, деҳқончилик маданияти юксалиб бормоқда. Фан ва техника ютуқларидан кенг фойдаланилмоқда. Халқнинг моддий-маданий фаровонлиги ва турмуш шароитларини яхшилаш юзасидан катта тадбирлар амалга оширилди. Уй-жой қурилиши кенг қулоч ёйди. Аҳолининг саноат ва озиқ-овқат маҳсулотлари истеъмол қилиши анча кўпайди. Маориф, соғлиқни сақлаш, коммунал — маданий-маиший хизмат яхшиланди. Бу мисоллар Коммунистик партия республикамиз халқ хўжалигини, меҳнаткашлар фаровонлигини оширишга ҳамиша биринчи даражали вазифа деб ғоят катта аҳамият бериб келаётганлигини яна бир марта кўрсатади.

Ўзбекистон халқ хўжалигининг 1968—1969 ва 1970 йилларга мўлжалланган планлари янги истиқбол, тараққиёт ва ривожлантириш планларидир. Бу йиллар мобайнида пойтахт областининг экономикаси ҳам кенг ривож топади. 1966—1967 йиллар мобайнида ўсишнинг ўртача йиллик суръатлари 8,6 процентни ташкил этган бўлса, 1968—1970 йилларда 9,3 процентни ташкил этади. Беш йиллик мобайнида саноат ишлаб чиқариши ҳажми умуман 54 процент кўпайиб, ўртача йиллик суръатлар 9 процентни ташкил этади. Мана бу рақамлар республикамиз истиқболининг ёрқин мисолларидир.

Беш йилликнинг бундан сўнгги йилларида электр энергияси ишлаб чиқариш, ёқилғи саноати, рангли металлургия, машинасозлик, химия, бинокорлик материаллари, енгил, озиқ-овқат, пахта тозалаш саноатлари, транспорт ва алоқа тез суръатлар билан тараққий этади. Келаси йили Тошкент электротехника заводини реконструкция қилиш тугалланади. Олмалиқда рўзғор химияси заводи қурилишини кучайтириб юборилади. Оҳангарон конидан кўмир қазиб чиқариш янада кўпайтирилади. Олтингугурт кислотаси ишлаб чиқариш кўпаяди. Бунинг натижасида Олмалиқда қурилаётган аммофос заводини хомашё билан таъминлаш имконияти туғилади. «Ташсельмаш» заводида 1968 йилдан бошлаб тўрт қаторли, янада унумдор пахта териш машиналари ишлаб чиқарилади. «Узбексельмаш» заводи пахта подборщиклари ишлаб чиқаришни кўпайтиради. Беш йиллик мобайнида Тошкентда нон заводи, Ўртаовулда гўшт комбинати қурилади.

Қишлоқ хўжалигини ривожлантириш коммунистик қурилишнинг муҳим вазифаси бўлиб қолади. Қишлоқ хўжалигининг 1968 йилги ялпи маҳсулот ҳажми нисбатан 6 процент, шу жумладан давлат хўжаликларида 12 процент кўпаяди. Пахта етиштириш — асосий вазифамиз. 1970 йилга бориб республикамиз бўйича етиштирилаётган пахтанинг миқдори 4180 минг тоннага етказилади. Пахтачиликни механизациялаш даражаси янада юксалади. Деҳқончилик ва чорвачиликнинг бошқа барча тармоқларида мўлжалланган планлар ҳам ана шундай юксак ва улкандир. Бу рақамларда областимизнинг қишлоқ хўжалиги ва унинг салмоғи, ривожи қай даражада бўлиши янада ёрқин кўриниб турибди.

Сессия қабул қилган қонун ва қарорларда, белгиланган планларда аҳоли фаровонлигининг ўсиши, «Ҳамма нарса инсон учун, инсон бахт-саодати учун» деган шиор изчиллик билан амалга ошириб келинаётганлиги ўз ифодасини топган. Капитал, уй-жой, маданий-маиший қурилишлар, коммунал хизмат, маданият, фан ва медицина хизматлари учун кўп маблағ ажратиш кўзда тутилади.

Республикамиз халқ хўжалигининг 1968—1970 йилларга мўлжалланган планларининг бажарилиши КПСС XXIII съезди Директиваларининг амалга оширилишини, экономикамиз ва маданиятимизни янада юксалтиришни таъминлайди. Шунинг учун ҳам халқимиз сессия қарорларини зўр мамнуният билан кутиб олмоқдалар. Республикамиз меҳнаткашларининг куч ва ғайратларини, ташаббус ва ижоатларини халқ хўжалиги планларини муваффақиятли бажаришга сафарбар этайлик. Улуғ Октябрнинг шонли 50 йиллигини коммунистик қурилишнинг барча соҳаларида янги ғалабалар билан нишонлайлик!

УЧ АВЛОД УЧРАШУВИ

Кеча область партия комитетининг мажлислар залида Октябрнинг 50 йиллигига бағишлаб уч авлод хотин-қиз вакилларининг учрашуви бўлиб ўтди. Бу тантанали йиғинга областимизнинг ҳамма шаҳар ва районларидан кекса большевиклар, революция, Улуғ Ватан уруши ветеранлари, саноат ва қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг илғорлари ҳамда эндигина ҳаётга қадам қўйган қизлар келдилар. Уларни Тошкент область партия комитети бюро аъзолари ва область совети ижроия комитети аъзолари табрикладилар. Учрашувда область ижроия комитетининг раиси Э. Т. Шайхов ва область партия комитетининг секретари Х. Р. Мусахонова ўртоқлар сўзга чиқдилар.

(Бу учрашув ҳақидаги ҳисобот газетамизнинг навбатдаги сонида берилади).

ЎЗБЕКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҚОНУНИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1968 ЙИЛГИ ДАВЛАТ ПЛАНИ ҲАМДА ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1969 ВА 1970 ЙИЛЛАРГА МЎЛЖАЛЛАНГАН ПЛАНЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети қарор қилади:

1-модда. Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг Ўзбекистон ССР Министрлар Совети томонидан тақдим этилган 1968 йилги Давлат плани ҳамда Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1969 ва 1970 йилларга мўлжалланган планлари Ўзбекистон ССР Олий Советининг План-бюджет комиссияси ва тармоқ комиссиялари киритган тузатишларни ҳисобга олган ҳолда тасдиқлансин.

2-модда. Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантириш 1968 йилги Давлат планининг иттифоқ-республика ва республика министрликлари ва идоралари бўйича асосий кўрсаткичлари қуйидагича тасдиқлансин:

	(1967 йилга нисбатан ўсиш, процент ҳисобида)
саноатнинг реализация қилинадиган маҳсулоти	5,3 процент
давлат йўли билан марказлаштирилган тартибда маблағ ажратиш	16,4 процент
умум фойдаланадиган автомобиль транспортининг юк обороти	9,0 процент
давлат ва кооператив савдоси чакана товар обороти	11,4 процент
давлат йўли билан ажратиладиган капитал маблағлар ҳисобидан қуриладиган уй-жойларнинг фойдаланишга топшириладиган умумий майдони	22,7 процент
давлат бюджетидан таъминланадиган мактабгача тарбия муассасаларидаги болалар сони	7,3 процент
куни узайтирилган мактаблар ва группалардаги ўқувчилар сони	19,1 процент
олий ўқув юртларидаги студентлар сони	6,7 процент
ўрта махсус ўқув юртларидаги ўқувчилар сони	9,4 процент
аҳолига маиший хизмат кўрсатиш соҳасидаги ишлар ҳажми	22,4 процент

3-модда. Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1969—1970 йилларга мўлжалланган планларининг қуйидаги асосий кўрсаткичлари тасдиқлансин:

(1965 йилга нисбатан ўсиш процентлари)

	1969 йилда	1970 йилда
территория бўйича саноат маҳсулоти	138	154
шу жумладан иттифоқ-республика, республика министрликлари ва идоралари бўйича	133	149
давлат йўли билан марказлаштирилган тартибда маблағ ажратиш	179	191
умум фойдаланадиган автомобиль транспортининг юк обороти	148	175
давлат йўли билан ажратиладиган капитал маблағлар ҳисобидан қуриладиган уй-жойларнинг фойдаланишга топшириладиган умумий майдони	210	239

4-модда. Ўзбекистон ССР Министрлар Советига:

а) Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1968 йилги Давлат плани ҳамда Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1969 ва 1970 йилларга мўлжалланган планлари юзасидан Ўзбекистон ССР Олий Советининг План-бюджет, Саноат, Қурилиш ва бинокорлик материаллари саноати, Транспорт, йўл хўжалиги ва алоқа, Қишлоқ хўжалиги, Сув хўжалиги, Халқ маорифи, Фан ва маданият, Соғлиқни сақлаш ва социал таъминот, Савдо ва умумий овқатланиш, Коммунал хўжалик ва аҳолига маиший хизмат кўрсатиш комиссияларининг хулосаларида баён қилинган, шунингдек Ўзбекистон ССР Олий Совети мажлисларида депутатлар томонидан киритилган таклифлар ва айтилган мулоҳазаларни қараб чиқиш ҳамда улар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилиш;

б) Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1969 ва 1970 йилларга мўлжалланган кўрсаткичларини, зарур бўлиб қолганида, йиллик планларнинг проектларини қараб чиқиш вақтида аниқлаш топширилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Е. НАСРИДДИНОВА.
Секретарь учун Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг аъзоси Ҳ. АСОМОВ.
Тошкент шаҳри, 1967 йил 25 октябрь.

ЎЗБЕКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҚОНУНИ

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг 1968 йилги Давлат бюджети тўғрисида

Ўзбекистон Совет Социалистик республикаси Олий Совети қарор қилади:

1-модда. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети томонидан тақдим этилган Ўзбекистон ССРнинг 1968 йилги Давлат бюджети Ўзбекистон ССР Олий Советининг План-бюджет комиссияси ва тармоқ комиссиялари докладии бўйича қабул қилинган тузатишларни ҳисобга олган ҳолда, чунончи: умумий суммаси даромадлар бўйича ва харажатлар бўйича 2427918 минг сўм миқдорида тасдиқлансин.

2-модда. Ўзбекистон ССРнинг 1968 йилги Давлат бюджети давлат ва кооператив корхоналаридан ҳамда ташкилотларидан олинадиган даромадларнинг — оборот солиғи, асосий ишлаб чиқариш фондлари ва оборот маблағларидан тўловлар, фойдалардан ажратмалар, даромад солиғи ва социалистик хўжаликдан келадиган бошқа тушумларнинг умумий суммаси 1975038 минг сўм миқдорида белгилансин.

3-модда. Ўзбекистон ССРнинг 1968 йилги Давлат бюджетида халқ хўжалигини — оғир саноат, қурилиш индустрияси, енгил ва озиқ-овқат саноатлари, қишлоқ хўжалиги, транспорт, турар жой ва коммунал хўжалигини ҳамда халқ хўжалигининг бошқа тармоқларини янада ривожлантиришни пул билан таъминлашга қилинадиган харажатларнинг умумий суммаси 1129686 минг сўм миқдорида белгилансин.

4-модда. Ўзбекистон ССРнинг 1968 йилги Давлат бюджетида социал-маданий тадбирларга — умумий таълим мактаблари, техникумлар, олий ўқув юртлари, илмий-тадқиқот муассасалари, профессионал-таълим ўқув юртлари, кутубхоналар, клублар, театрлар, матбуот, радио эшиттиришга ҳамда маориф ва маданият соҳасидаги бошқа тадбирларга; касалхоналар, болалар яслилари, санаторийлар, соғлиқни сақлаш ва физкультура соҳасидаги бошқа муассасаларга; пенсия ва нафақаларга ажратиладиган маблағларнинг умумий суммаси 1216735 минг сўм миқдорида белгилансин.

5-модда. Ўзбекистон ССРнинг 1968 йилги Давлат бюджетида давлат ҳокимият органларини, давлат идора органлари ва суд органларини таъминлаш учун ажратиладиган маблағлар суммаси 39177 минг сўм миқдорида белгилансин.

6-модда. Ўзбекистон ССРнинг 1968 йилги республика бюджети даромадлар ва харажатлар бўйича 1424395 минг сўм миқдорида тасдиқлансин.

7-модда. Тошкент шаҳри, областлар ва Қорақалпоғистон АССРнинг 1968 йилги бюджетлари даромадлар ва харажатлар бўйича 1003523 минг сўм миқдорида белгилансин, шу жумладан:

	минг сўм ҳисобида
Тошкент шаҳри	254881
Тошкент области	110475
Сирдарё области	53373
Фарғона области	95577
Андижон области	114117
Самарқанд области	104279
Бухоро области	60569
Қашқадарё области	51447
Сурхондарё области	46451
Хоразм области	38164
Қорақалпоғистон АССР	74190

8-модда. Умумиттифоқ давлат солиқлари ва даромадларидан Тошкент шаҳри, областлар ва Қорақалпоғистон АССР бюджетларига ажратмалар 1968 йил учун қуйидаги миқдорларда тасдиқлансин:

а) оборот солиғи тушумларидан: Тошкент шаҳрига — 37,7 процент, Тошкент областига — 98,5 процент, Сирдарё областига — 100 процент, Фарғона областига — 53,1 процент, Андижон областига — 79.7 процент, Самарқанд областига — 54,3 процент, Бухоро областига — 51,2 процент, Қашқадарё областига — 100 процент, Сурхондарё областига — 96,8 процент, Хоразм областига — 65,2 процент ва Қорақалпоғистон АССРга — 100 процент;

б) колхозлардан олинадиган даромад солиғидан, қишлоқ хўжалик солиғидан, СССРнинг бўйдоқ, ёлғиз ва кам оилали гражданларидан олинадиган солиқдан, ўрмонлардан келадиган даромадлардан ва пул-буюм лотереялари тушумларидан — 100 процент;

в) аҳолидан олинадиган даромад солиғидан: Тошкент шаҳрига — 10 процент, Тошкент, Бухоро, Сурхондарё ва Хоразм областларига — 50 процент. Сирдарё областига — 100 процент, Қашқадарё областига ва Қорақалпоғистон АССРга — 80 процент, Фарғона, Андижон ва Самарқанд областларига — 40 процент.

Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1968 йилги давлат планида кўрсатилган тадбирларни маблағ билан таъминлаш учун Ўзбекистон ССРнинг 1968 йилги республика бюджети маблағларидан Сирдарё области маҳаллий бюджетига 8378 минг сўм миқдорида, Қашқадарё области маҳаллий бюджетига 2648 минг сўм миқдорида ва Қорақалпоғистон АССР давлат бюджетига — 9865 минг сўм миқдорида маблағ ажратилсин.

9-модда. Ўзбекистон ССРнинг республика бюджети бўйича касса оборотидаги нақд пул 1968 йилга 30000 минг сўм миқдорида тасдиқлансин.

10-модда. Тошкент шаҳри, областлар ва Қорақалпоғистон АССР бюджетлари бўйича касса оборотидаги нақд пул 1968 йилга 36500 минг сўм миқдорида белгилансин, шу жумладан:

	минг сўм ҳисобида
Тошкент шаҳри	7400
Тошкент области	4300
Сирдарё области	2300
Фарғона области	3600
Андижон области	4500
Самарқанд области	4000
Бухоро области	2400
Қашқадарё области	2000
Сурхондарё области	1800
Хоразм области	1500
Қорақалпоғистон АССР	2700

11-модда. Ўзбекистон ССР Министрлар Советига Ўзбекистон ССРнинг 1968 йилги Давлат бюджети юзасидан Ўзбекистон ССР Олий Советининг План-бюджет, Саноат, Қурилиш ва бинокорлик материаллари саноати, Транспорт, йўл хўжалиги ва алоқа, Қишлоқ хўжалиги, Сув хўжалиги, Халқ маорифи, Фан ва маданият, Соғлиқни сақлаш ва социал таъминот, Савдо ва умумий овқатланиш, Коммунал хўжалик ва аҳолига маиший хизмат кўрсатиш комиссияларининг хулосаларида баён қилинган, шунингдек Ўзбекистон ССР Олий Совети сессиясида депутатлар томонидан айтилган таклифлар ва мулоҳазаларни қараб чиқиш ҳамда улар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилиш топширилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Е. НАСРИДДИНОВА.
Секретарь учун Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг аъзоси Ҳ. АСОМОВ.
Тошкент шаҳри, 1967 йил 25 октябрь.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР 1966 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИНИНГ ИЖРОСИ ТЎҒРИСИДАГИ ҲИСОБОТНИ ТАСДИҚЛАШ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети қарор қилади:

Ўзбекистон ССРнинг 1966 йилги Давлат бюджети даромадлар бўйича 2348545 минг сўм ва харажатлар бўйича 2290740 минг сўм миқдорида, даромадлар харажатлардан 57805 минг сўм миқдорида ортиқ қилиб бажарилганлиги тўғрисидаги ҳисобот тасдиқлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Е. НАСРИДДИНОВА.
Секретарь учун Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг аъзоси Ҳ. АСОМОВ.
Тошкент шаҳри, 1967 йил 25 октябрь.

КУЗГИ ДОН ЭКИЛМОҚДА

ОРЖОНИКИДЗЕ. Жданов номли колхоз ғаллакорлари кузги дон экишни барвақт бошлаб юборишган эди. Қисқа вақт ичида 1200 гектар ерга ғалла экилиб, бу соҳадаги план муваффақиятли бажарилди. Ғаллакорлар юбилейолди вахтасида туриб ишлаб пландан ташқари яна 200 гектар ерга барака уруғи сепишга аҳд қилишди.

В. ҚОДИРОВ.

* * *

ТЎЙТЕПА. 1-«Оҳангарон» совхозида кузги ғалла экиш қизғин кетяпти. Совхознинг ҳамма бўлимидаги мавжуд техника ишлаб турибди. Шунинг учун ҳам кунига 120 ўрнига 160 гектарга яқин ерга дон сепилмоқда. Қисқа вақт ичида ишчилар 3 минг гектарга яқин ерга барака уруғини сепиб қўйишди.

Т. ХУШНАЗАРОВ.

* * *

БЎКА. «Гулистон» колхози аъзолари пахта йиғим-теримини уюшқоқлик билан ташкил қилиб кузги дон экишни ҳам бўшаштиришмаяпти. Айниқса, бу ишда механизаторлар ғайрат қилишмоқда. Д. Қодиров, А. Машарипов каби ғайратли тракторчилар кунига 30—40 гектар ерга дон сепмоқдалар. Тракторчилар 780 гектар ерга қисқа муддатда дон сепишга аҳд қилишди.

Х. НОРМАТОВ.

ШОЛИ — ДАВЛАТГА

26 ОКТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Мавсум бошидан бери планга нисбатан процент ҳисобида)

Юқори Чирчиқ	57,0
Янгийўл	30,9
Оржоникидзе	27,6
Ўрта Чирчиқ	20,8
Бекобод	16,3
Калинин	13,4
Оққўрғон	11,7
Бўка	7,5
Жами	19,6

Юбилей йили оқ олтини

ОБЛАСТИМИЗ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 26 ОКТЯБРГАЧА БЎЛГАН

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида).

Районлар	бир кунда	мавсум бошидан бери	Машина терими: Бир кунда	Машина терими: мавсум бошидан бери
Оққўрғон	0,32	114,21	0,32	129,80
Бўка	0,59	109,92	0,59	134,14
Янгийўл	0,39	109,06	0,45	116,60
Ўрта Чирчиқ	0.50	108,23	0,26	130,99
Юқори Чирчиқ	0,37	105,47	—	144,00
Оржоникидзе	1,20	98,82	—	91,00
Бекобод	1,30	86,92	1,01	99,34
Область бўйича:	0,57	106,66	0,47	125,11

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ II СЕССИЯСИ

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раиси депутат Р. ҚУРБОНОВ НУТҚИ

Депутат ўртоқлар! Бир неча кундан кейин совет халқи ва бутун илғор инсоният Совет давлатининг 50 йиллигини тантанали равишда нишонлайдилар.

Мамлакатимиз халқлари шонли юбилейни иқтисодий ва маданий турмушда эришилган жуда катта муваффақиятлар билан кутиб олмоқдалар. Бу муваффақиятлар ленинчи Коммунистик партия раҳбарлик қилиб турган ишчилар синфимиз, колхозчи деҳқонларимиз, совет зиёлиларининг, бутун совет халқининг қаҳрамонона меҳнати натижасидир.

Совет Ўзбекистони ҳам совет республикаларининг қардошлик оиласида туриб, ишлаб чиқарувчи кучларни ривожлантиришда, экономика ва маданиятни юксалтиришда зўр ютуқларга эришди. Қудратли энергетика, ривожланган машинасозлик, улкан химия, рангли металлургия, газ, нефть, кўмир саноати, биринчи даражали техника билан таъминланган енгил саноат ва озиқ-овқат саноати — мана шуларнинг ҳаммаси республикамизнинг ҳозирги индустриал қиёфаси қандайлигини кўрсатиб турибди.

Совет ҳокимияти йилларида қишлоқ хўжалиги ҳам таниб бўлмас даражада ўзгариб кетди. Коллективлаштириш ва давлат корхоналари бўлган совхозлар қуриш натижасида у кўп тармоқли, юксак даражада механизациялашган йирик социалистик қишлоқ хўжалигига айланди. Ҳозирги вақтда республика колхоз ва совхозларининг далаларида 140 минг трактор, 29 минг пахта териш машинаси, жуда кўп бошқа техника ва машиналар ишлаб турибди.

Республика экономикасини ривожлантиришда эришилган муваффақиятлар социалистик маданиятни ривожлантиришдаги зўр ютуқлар билан чамбарчас боғланган. Халқнинг турмуш даражаси таққослаб бўлмас даражада ошди, аҳолининг меҳнат ва турмуш шароитида тубли ўзгаришлар рўй берди.

Ўз социалистик ватанининг бахт-саодати йўлида биргаликда меҳнат қилаётган ва бузилмас дўстлик билан бир-бирига боғланган мамлакатимизнинг барча халқлари коммунизм қурилишига муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПС республикамизни, ҳамма областларни ва Қорақалпоғистон АССРни социалистик экономикани ва маданиятни ривожлантиришдаги зўр хизматлари учун Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги шарафига эсдалик байроқлари билан мукофотладилар.

Республикамиз меҳнаткашлари Улуғ Октябрь байрамини меҳнатда янги муваффақиятлар билан кутиб олмоқдалар.

Сессияга шуни айтишга ижозат бергайсизки республикамиз саноати ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш 10 ойлик планини 24 октябрда муддатидан олдин бажарди.

1967 йилнинг халқ хўжалик плани саноат ишлаб чиқаришининг умумий ҳажми ва уни ўстириш суръатлари жиҳатидан ҳам шунингдек маҳсулотларнинг энг муҳим турларини чиқариш ва етказиб бериш, саноатда ва қурилишда меҳнат унумдорлигини ошириш, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини давлат йўли билан харид қилиш, юк обороти, товар обороти жиҳатидан ва бошқа иқтисодий кўрсаткичларга эришиш жиҳатидан ҳам тўла ва ошириб бажарилмоқда.

Республика колхозлари ва совхозлари дон тайёрлаш (маккажўхори ва шолидан бошқа), қоракўл тери, пилла, канэп, тухум тайёрлаш планларини муваффақиятли бажардилар. Гўшт, сут, сабзавот ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ўтган йилдагига қараганда анча кўп тайёрланди. Пахта тайёрлаш муваффақиятли бормоқда.

Партиямиз Марказий Комитети ва Совет ҳукумати республикамизга бераётган жуда катта ёрдам бу йилги қийин шароитда республиканинг пахта етиштириш борасида олинган мажбуриятларини бажаришида ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлди. Ҳозирги кунда республика тайёрлаган пахта 3 миллион 246 минг тоннага етди. Бу эса планнинг 85,4 процентини ташкил қилади. Тошкент области пахта тайёрлаш планини анча ошириб бажарди. Бухоро, Фарғона, Қашқадарё ва Сурхондарё областлари планни бажариш арафасида турибди. Ғузор, Оққўрғон, Юқори Чирчиқ, Бўка, Янгийўл, Киров (Фарғона области), Ўрта Чирчиқ, Бухоро, Қоракўл, Ромитан, Зардарё, Бўз, Жарқўрғон, Шўрчи, Пахтаорол, Яккабоғ районлари, кўпгина колхозлар ва совхозлар пахта тайёрлаш планларини бажардилар.

Хурсандлик билан шуни айтиб ўтиш кераккн, пахтакорлар эришган бу ғалабалар ғўзани парвариш қилиш ва ҳосилни териш кенг равишда механизациялаштирилганлигининг натижаси бўлди. Шу кунгача 1 миллион 295 минг тонна пахта машиналарда териб олинди. Шонли механизаторларимиз бу йил бир ярим миллион тонна пахта териб берамиз, деб ўз зиммаларига олган мажбуриятларини муваффақиятли бажармоқдалар.

Пахта тайёрлаш давлат планини Улуғ Октябрь байрами кунигача бажариш ва бу йил давлатга камида 4 миллион тонна пахта берамиз, деб олинган мажбуриятларни ҳеч сўзсиз бажаришни таъминлаш учун қишлоқ хўжалик меҳнатчилари зўр бериб курашмоқдалар.

Бу йил капитал қурилиш ишлари анча яхшиланди. Капитал маблағлар ҳажми ўтган йилдагига нисбатан 15 процент, қурилиш-монтаж ишларининг ҳажми 23 процент кўпайди. Асосий фондларни ишга тушириш 28 процент ортди.

Бу йил фан, маориф, маданият, соғлиқни сақлаш ва социал таъминот янада анча ривожланди. Мана шу муваффақиятларнинг ҳаммаси халқимизнинг меҳнат ғайрати ва сиёсий активлиги жуда юксалганлигини, ўзининг ватанпарварлик бурчини юксак даражада тушуниб меҳнат қилаётганлигини кўрсатиб турибди.

Юбилей муносабати билан олинган мажбуриятлар бажарилаётганлиги тўғрисида ҳар кун республиканинг ҳамма томонидан ғалаба рапортлари келиб турибди. Социалистик мусобақада ғолиб чиққан 11 та саноат корхонаси, саккизта саноат-ишлаб чиқариш ва қурилиш трестлари ва бошқармаларининг коллективлари, 11 колхоз ва совхоз КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг қарорига биноан, КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг эсдалик байроқлари билан мукофотландилар.

Шу корхоналар ва ташкилотларнинг, колхозлар ва совхозларнинг коллективларини Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ҳукумати номидан қизғин табриклашга ва уларга янада катта муваффақиятлар тилашга ижозат бергайсиз. Социалистик мусобақа якунларига кўра ва юбилей муносабати билан олинган мажбуриятларни бажарганликлари учун корхоналар, муассасалар, колхозлар ва совхозлардан 87 тасига Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, республика Министрлар Совети ва Узсовпрофнинг эсдалик байроқлари берилди.

Шу корхоналар, ташкилотлар, колхозлар ва совхозларнинг коллективларини ҳам қутлаб, уларга янада катта муваффақиятлар тилашга ижозат бергайсиз.

Саноат умуман планни тўла ва ошириб бажарган бўлсада, аммо ишлаб чиқаришнинг ҳажми, меҳнат унумдорлигини ошириш ва маҳсулот таннархини пасайтириш топшириқларини адо этмаётган корхоналар ҳали ҳам анчагина бор. Бу гап айниқса қурилиш материаллари саноати, енгил саноат, гўшт ва сут саноати ва маҳаллий саноат министрликларига, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш министрлигига, қурилиш ва қишлоқ қурилиши министрликларига, шунингдек «Главташкентстрой»га таалуқлидир.

Корхоналардан 202 таси ёки 16,6 проценти саноат ишлаб чиқаришининг ялпи маҳсулоти бўйича тўққиз ойлик планни бажармади. Бу корхоналар анча миқдордаги маҳсулотни кам берди. Ишлаб чиқариш планларини муттасил бажармасдан келаётган кўпгина корхоналарни кўрсатиб ўтишимиз мумкин. Маданий маиший ва хўжалик молларининг кўпгина турлари бўйича ишлаб чиқариш планини муттасил бажарилмасдан қолаётганлиги мутлақо чидаб бўлмайдиган бир ҳолдир.

Кўпгина корхоналарда ускуналардан фойдаланиш коэффициенти паст. Ишлаб чиқариш қувватларидан тўлиқ фойдаланилмаётир. Янги ишга туширилаётган қувватлар эса жуда суст ўзлаштирилмоқда. Шунинг натижасида саноатдаги асосий фондларнинг бераётган самараси жуда оз кўпаймоқда. Кўп корхоналарда эса ҳатто камайиб кетди.

Кўпгина корхоналар паст сифатли маҳсулот чиқаришни ҳали ҳам давом эттираётганлигига мутлақо тоқат қилиб бўлмайди. Шуни айтиб ўтиш кифоя қиладики, халқ истеъмоли моллари сифатини назорат қилувчи давлат инспекцияси тўққиз ой ичида текшириб чиққан 260 корхонадан 24 тасининг маҳсулотини савдо ташкилотлари қабул қилишдан бош тортадиган бўлиб қолди. Мана шу министрликларнинг раҳбарлари ниҳоят тегишли хулосалар чиқариб олишлари ва чиқарилаётган маҳсулотнинг сифатини кескин равишда яхшиламоқ учун зарур чораларни кўришлари лозим.

Капитал қурилишни ташкил этишда ҳали ҳам катта камчиликлар давом этмоқда. Марказлаштирилган капитал маблағларни сарфлаш плани 9 ой ичида 9 процент ва қурилиш-монтаж ишлари плани 8 процент кам бажарилди. Бунинг натижасида шу вақт ичида 111 миллион сўм фойдаланилмай қолиб кетди.

Шуни айтиб ўтиш кераккн, енгил саноатда, пахта тозалаш ҳамда гўшт ва сут саноатида, ғалла маҳсулотлари ва аралаш озуқа саноати министрлиги ва мебель ҳамда ёғочсозлик саноати бошқармаси корхоналарида қувватлар етишмаётган бўлса ҳам, аммо ўтган йилларда бўлгани каби бу йил ҳам шу тармоқлар капитал қурилиш планларини қониқарсиз бажармоқда.

Кўпгина объектларни қуриб битказиш муддатлари йўл қўйиб бўлмаслик даражада кечиктирилмоқда. Бу эса ишлаб чиқариш қувватларини ишга туширишни орқага сурмоқда. Натижада республика кўпгина миқдордаги маҳсулотни кам олмоқда.

Уй-жой қурилиши соҳасида 30 миллион сўмга яқин пул фойдаланилмай қолиб кетди. 9 ой ичида 300 минг квадрат метр уй-жой майдони кам берилди. Медицина муассасалари, мактаблар ва маданий-маиший объектлар қуриш ҳам яхши бораётгани йўқ.

Кўриб турибсизки, депутат ўртоқлар, бизнинг ишимизда камчиликлар ва ҳал қилинмаган масалалар ҳали жуда кўп. Йил тугашига жуда кам вақт қолди. Республиканинг юбилей йилида олган юксак мажбуриятларини тўла бажармоқ учун министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари, маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари ҳамма чораларни кўришлари керак.

Халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1968 йилга ҳамда 1969 ва 1970 йилларга мўлжалланган плани лойиҳасини, шунингдек 1968 йилги давлат бюджети лойиҳасини республика Министрлар Совети ушбу сессия муҳокамасига киритди. Ўзларингизга маълумки, яқинда КПСС Марказий Комитети Пленумида ва СССР Олий Совети сессиясида мамлакатимизнинг халқ хўжалиги плани ва бюджети кўриб чиқилди. Кўриб чиқилган планларни ва бюджетни КПСС Марказий Комитетининг пленуми маъқуллади, Олий Совет сессияси эса якдиллик билан тасдиқлади.

Республика халқ хўжалигини ривожлантиришнинг ушбу сессия муҳокамасига тақдим этилган планлари, шунингдек республика давлат бюджети СССРнинг тасдиқланган планлари ва бюджетига мувофиқ равишда ишлаб чиқилди.

Планларда саноат ишлаб чиқаришининг самарадорлигини янада ошириш ва унинг структурасини яхшилаш, маҳсулот сифатини ошириш ва хилларини янгилаш, буюмларнинг янги турларини ўзлаштириш, асосий фондлардан ва ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланишни яхшилаш чоралари белгилаб берилди. Халқ хўжалигида техника тараққиётини белгилаб берувчи етакчи саноат тармоқларида ишлаб чиқаришни илдам равишда ўстириш кўзда тутилди. Халқ истеъмоли молларини ишлаб чиқаришни янада кўпайтиришга алоҳида эътибор берилди.

Планда қишлоқ хўжалигига доир катта тадбирлар ҳам белгилаб берилди. Марказлаштирилган капитал маблағлар ҳажми ўсиб бормоқда. 46 минг гектар янги ер ўзлаштирилиши, 80 минг гектарга яқин майдонда ернинг мелиоратив ҳолати яхшиланиши, 300 минг гектар яйлов сув билан таъминланиши лозим.

Ҳамма вақт бўлганидек, бундан буён ҳам капитал қурилиш соҳасида катта вазифалар турибди. 1968 йилда капитал маблағлар ҳажми бутун Совет Иттифоқида ўрта ҳисобда 5,7 процент кўпайгани ҳолда республикамизда 16,4 процент кўпаяди. Уй-жой қурилишининг ҳажми анча кенгайтирилади. Ҳамма манбалар ҳисобидан қурилаётган уй-жой майдонларининг, шу жумладан уй-жой кооперативлари қуриб бераётган ва якка тартибда қурилаётган уй-жой биноларининг фойдаланишга топшириладиган умумий саҳни 3 миллион квадрат метр қилиб белгиланди.

1968 йил планида халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини ривожлантириш учун етарли миқдорда маблағ ажратиб берилган. Мана шуларнинг ҳаммаси қурилишга катта эътибор беришимизни, республикага ажратиб берилган жуда катта маблағлардан тўғри, самарали фойдаланишимизни талаб қилади.

Қурилиш муддатларини анча қисқартириш, ишлаб чиқариш қувватлари ва объектларини ишга тушириш соҳасида белгиланган топшириқларни бажариш, битмай қолган қурилишлар ҳажмини камайтириш ва ўрнатилмаган ускуналарнинг қолдиқларини камайтириш тадбирларини ишлаб чиқишимиз ва амалга оширишимиз зарур.

Янгидан бошланаётган ва ўтган йилдан қолган қурилишларнинг титул рўйхатларини синчиклаб кўриб чиқиб, маблағларнинг асосий қисмини ишга тушириладиган ва ўтган йилдан қолган энг муҳим қурилишларга сарфлашни назарда тутиш керак.

Қурилишларнинг зарур техника ҳужжатлари билан таъминланганлигини ҳам текшириб чиқиш ва тасдиқланган лойиҳа-смета ҳужжатлари бўлмаган қурилишларни планда чиқариб юбориш керак. Ишлаб чиқариш қувватларини, асосий фондларни, уй-жой биноларини ва коммунал-маиший объектларни ишга туширишни бир маромда планлаштириб боришни кўзда тутиш лозим, уларни ишга туширишни асосан йил охирига планлаштириб қўйиш каби зарарли практикага йўл қўймаслик зарур.

Шу билан бирга интизомни жиддий мустаҳкамлаш ва қурилиш планларининг қатъий бажарилиши учун масъулиятни ошириш зарурлигини айтиб ўтиш керак.

Мўлжалланган планларни бажариш, беш йилликни муваффақиятли тугаллаш республика қиёфасини тағин ҳам ўзгартиради, халқ хўжалиги ва маданиятнинг ҳамма тармоқларини янада юксалтиришни, меҳнаткашлар фаровонлигини оширишни таъминлайди.

Сессия муҳокамасига киритилган бюджет лойиҳаси халқ хўжалиги планида мўлжалланган тадбирларни пул билан узлуксиз таъминлаб туриш учун кифоя қилади.

Шу билан бирга республика Госплани, молия министрлиги, бошқа министрликлар ва идоралар маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари билан биргаликда бюджет даромадларини кўпайтирмоқ учун қўшимча ресурсларни қидириб топиш ишларини давом эттиришлари керак.

Меҳнатни илмий уюштиришни жорий қилиш, ҳисобга олишни марказлаштириш ва соддалаштириш, ҳисобот ва ҳисоблаш ҳамда бошқа бошқарув ишларини механизациялаш, штатлар структурасидаги нуқсонларни ва ортиқчаликларни йўқотиш, бир хил ишни бажараётган таъминот-реализация ташкилотларини тугатиш ва шу каби чораларни амалга ошириш асосида корхоналар ва хўжалик ташкилотларининг бошқарув аппарати учун бўлаётган харажатларни қисқартириш ва уларнинг ишини арзонлаштиришни ҳам давом эттириш зарур.

Халқ хўжалигининг ҳар бир участкасида қаттиқ иқтисодий тежаш ўтказилишини таъминлайдиган тадбирларни амалга ошириш, моддий ва молиявий ресурсларни тежаб-тергаб сарфлаш, иқтисодий тежашнинг ҳамма жойда амалга оширилиши устидан жамоатчилик контроли формаларидан кенг фойдаланиш лозим. Совет ва хўжалик ташкилотларининг юқоридан то пастгача ҳамма бўғинларида план-молия интизомини жиддий мустаҳкамлаш керак.

Бутун мамлакатда бўлгани каби республикада ҳам катта сиёсий ва социал тадбир амалга оширилмоқда — ишчи ва хизматчилар беш кунлик иш ҳафтасига ўтказилмоқда. Бу тадбирнинг амалга оширилиши халқ хўжалигини ривожлантириш учун янги истиқболлар очиб беради ҳамда меҳнаткашларнинг маданий ва маънавий талабларини қондириш учун катта имкониятлар вужудга келтиради.

Партия ва ҳукуматнинг меҳнаткашларга қилаётган бу янги ғамхўрлигини республика ишчилари ва хизматчилари зўр мамнуният билан маъқуллаб кутиб олдилар.

Беш кунлик иш ҳафтаси шароитида ишчи ва хизматчиларга узлуксиз хизмат кўрсатишни таъминламоқ учун савдо, умумий овқатланиш корхоналарининг, шаҳар ва шаҳарлараро транспортнинг, алоқа, коммунал хўжалик корхоналарининг, медицина, маданий оқартув муассасаларининг ва болалар муассасаларининг ишларини корхоналар ва қурилишларнинг иш графигига мослаб, қайта қуриш лозим бўлади.

Бу масалалар ҳаммани тўлқинлантириб турибди, албатта. Шу сабабли республика Олий Совети депутатларининг бир группаси республика Министрлар Советига савол берганликлари тасодифий эмас. Бунда улар аҳолига хизмат кўрсатувчи корхоналар ва ташкилотларнинг иши янги шароитда қай тарзда ташкил этилишини гапириб беришни илтимос қилганлар.

Депутатларнинг мана шу саволи юзасидан мен Олий Советга шуни айтишим керакки, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан Республика Министрлар Совети шу масалаларнинг ҳаммасини кўриб чиқдилар, янги шароитда ишчилар ва хизматчиларга узлуксиз хизмат кўрсатишни таъминламоқ учун зарур шарт-шароитни яратиш чораларини кўрмоқдалар.

Республикада жами бир миллион 650 минг ишчи ва хизматчиси бўлган корхона ва ташкилотлар беш кунлик иш ҳафтасига ўтиши лозим. 1 октябргача мана шу корхоналар ишчи ва хизматчиларидан 37 проценти янгича ишлаш режимига ўтди.

Шаҳар транспорти ва шаҳарлараро транспортнинг иш режими ўзгартирилди. Бу иш режими саноат корхоналари ва қурилишларида сменаларнинг бошланиши ва тугаш вақти билан мувофиқлаштирилди. Савдо ва умумий овқатланиш корхоналарининг, аҳолига коммунал-маиший хизмат кўрсатувчи корхоналарнинг, маданий-оқартув, медицина муассасалари ва болалар муассасаларининг иш режими ҳам ўзгартирилмоқда.

Белгиланган иш режимини таъминламоқ учун республика Министрлар Совети Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлигига, Маориф министрлигига, Тошкент шаҳар ижроия комитетига зарур штатлар ва шунга яраша иш ҳақи фонди ажратиб берди.

Янги иш режимига ўтказишдан олдин катта тайёргарлик кўрилди. Беш кунлик иш ҳафтасига ўтган корхоналарда яхши натижалар қўлга киритилганлигини кўриб турибмиз.

Тегишли шарт-шароит яратиб берилмаган айрим корхоналарда белгиланган режимнинг бузилиши сингари ҳоллар рўй берди. Тошкент тамаки фабрикасида, «Учқун» тўқимачилик-галантерея фирмасида ва бошқа бир қанча корхоналарда қўшимча дам олиш кунларини бериш графикларининг бузилишига йўл қўйилди.

Шу билан бирга шуни эътироф қилиш керакки, автотранспорт ишида ва меҳнаткашларга хизмат кўрсатаётган бир қанча ташкилотларнинг ишида ҳали ҳам камчиликлар содир бўлиб турибди, аҳоли бундан ҳақли равишда шикоят қилмоқда. Тошкентда автотранспорт, троллейбус ва трамвайлар жуда ёмон ишлаяпти, шаҳар меҳнаткашлари иш жойига бориш ва ишдан сўнг уйга қайтиш учун жуда кўп вақт сарфлашга мажбур бўлмоқдалар. Бироқ, Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлиги ҳамда Тошкент шаҳар ижроия комитети бу камчиликларни тез тугатиш учун кераклн чораларни кўрмаётирлар.

Маданият министрлиги, кинематография давлат комитети театрлар, клублар, концерт ташкилотлари, кинотеатрларнинг ишини шу вақтгача қайта қурганлари йўқ ва бу муассасалар ҳали ҳам эскича ишлаб турибди.

Министрликлар ва идоралар, Тошкент шаҳар ижроия комитети, область ва шаҳар ижроия комитетлари бу муҳим масалага кўпроқ эътибор беришлари лозим.

Республика Олий Советининг депутатлари ҳам, маҳаллий Советларнинг депутатлари ҳам бу соҳада катта ёрдам кўрсатишлари керак. Мана шу муҳим тадбирни ўтказишда тағин ҳам активроқ қатнашишни депутатлардан илтимос қилар эдим.

Планларни ва бюджетни муҳокама қилиш чоғида план-бюджет комиссияси ва сўзга чиққан депутатлар ишлаб чиқариш имкониятларидан, моддий ва меҳнат ресурсларидан, молия маблағларидан тағин ҳам тўлиқроқ ва рационал фойдаланиш, саноат маҳсулотининг айрим турларини ишлаб чиқаришни ва товар оборотини ўстиришни, халқ хўжалигининг моддий-техника таъминотини ва планлаштиришни яхшилашга қаратилган бир қанча муҳим таклифлар киритдилар.

Республика Министрлар Совети шу таклифларни кўриб чиқади ва 1968 йилги давлат планига зарур тузатишларни киритади.

Бир қанча депутатлар халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва шу молларнинг сифатини яхшилашга тааллуқли масалаларга ўзларининг нутқларида катта эътибор бердилар.

Сўзга чиққан депутатлар халқ истеъмол молларини ишлаб чиқаришни кўпайтиришда маҳаллий саноатнинг роли катта эканлигини кўрсатиб ўтишди. Бу борада Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг, область ижроия комитетларининг ва маҳаллий ҳокимият органларининг ташаббускорлиги ҳал қилувчи аҳамиятга эгадир.

Сўзга чиққан депутатларнинг баъзилари ўтказилаётган хўжалик ислоҳотининг саноат ишлаб чиқаришини ривожлантиришдаги аҳамиятини таъкидлаб ўтишди. Яна бир марта уқтириб айтиш керакки, 1968 йил саноат корхоналарини планлаштиришнинг ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасига ўтказишни тугаллаш йилидир.

Министрликлар ва идоралар корхоналари планлаштиришнинг янги тартибига кўчиришни таъминлайдиган барча ташкилий-техникавий тадбирларни ўтказишлари зарур.

Бир қанча депутатлар ўзларининг нутқларида уй-жой-коммунал ва маданий қурилишга берилаётган капитал маблағларни кўпайтиришни илтимос қилишди. Министрлар Совети шу илтимосларни кўриб чиқиб, ўша мақсадларга ажратилаётган капитал маблағларни кўпайтириш мумкин, деб ҳисоблайди.

План-бюджет комиссияси бюджетнинг даромад қисмини ва харажат қисмини бирмунча кўпайтиришни таклиф қилди. Министрлар Совети бу таклифни қабул қилиш мумкин, деб ҳисоблайди.

Шуни айтиб ўтиш керакки, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, барча область ижроия комитетлари ва Тошкент шаҳар ижроия комитети бу йил маҳаллий бюджетларнинг даромад қисмларини анча ошириб бажариш ва йил охирида мана шу ортиб қолган даромадларни энг зарур эҳтиёжларга сарфлаш имкониятига эгадирлар.

Депутат ўртоқлар! 1968 йилга ва беш йилликнинг ундан кейинги йилларига мўлжалланган, республика халқ хўжалигини ривожлантиришнинг яқин йилларга мўлжалланган йўналишини белгилаб берувчи халқ хўжалиги планини биз октябрь ойида муҳокама қилмоқдамиз. Одатда, бу планлар декабрь ойининг охирида муҳокама қилинар эди. Бу эса планлаштириш ишимиздаги жиддий камчилик эди. Чунки министрликлар ва идоралар, ижроия комитетлари қабул қилинган планларни бажариш учун лозим бўлган даражада тайёргарлик кўришни таъминлай олмас эдилар. Бу ҳол корхоналар ишига айниқса ёмон таъсир қилар эди, чунки улар планни кўпинча биринчи кварталнинг ўртасида олар эдилар. Лозим бўлган тайёргарлик кўришни таъминламоқ ва янги йилни одатдаги шошма-шошарликка йўл қўймай бошлаб юбормоқ, янги йилнинг биринчи куниданоқ ҳар бир участкада ишни бир маромда бошлаб юборишни таъминламоқ учун ҳозир зарур шарт-шароит яратиб берилди.

Сўзга чиққан депутатлар сессия муҳокамасига қўйилган планлар ва 1968 йил бюджети лойиҳаларини якдиллик билан маъқулладилар.

Партиямиз ленинчи Марказий Комитети ва Совет ҳукумати теварагида маҳкам жипслашган республика меҳнаткашлари республика олдида турган катта вазифаларни шараф билан бажармоқ учун ҳеч шубҳасиз ҳамма чораларни кўрадилар. **(Қарсаклар).**

ШОЛИ ТАЙЁРЛАШ ПАЙСАЛГА СОЛИНМАСИН

Ҳаво булут эди. Шундай кунларнинг бирида тўладан келган, ўрта бўйли бир киши шийпон олдига бориб атрофга аланглади. У ёқ-бу ёққа қаради. Кейин ким билан-дир бир-икки оғиз гаплашган бўлди-да, пастликдаги шоли пайкалига тушиб кетди. Пайкал оралади. Шоли бошоқларидан бир нечасини узиб олиб, донларини санай бошлади: юзта, юз ўнта, тўқсонта, саксонта. Тепалик ёнидаги шолипояга ўтди. Бу ерда ҳам ҳосил чакки эмас экан. Олтин бошоқлар ҳосилни кўтара олмай ерга ётиб қолган. У киши шу ердаги шолини ҳам кўздан кечира бошлади. Бир қисми қуруқ, бир қисми эса нам тортиб моғорлаб қолибди. Даладаги аҳволни кўздан кечириб бўлгач, у ҳеч кимга ҳеч нима демай изига қайтди.

Бу киши ким бўлди? У шу шоликорлик звеносининг бошлиғи Цой Фёдор экан. Биз у билан суҳбат қилдик. Звено бошлиғи билан гаплашган сари, унинг ишга бўлган муносабати бўшашиб кетганлиги маълум бўла берди. Мана у қуйидаги сўзларни айтди:

— Умуман ишимиз чатоқ. Сув беришмади, шоли сувдан қолиб кетди. Ҳосилимиз кам бўлди. Очиғини айтиб қўя қолай 9 гектар ердан ҳеч нарса шоли чиқмайди.

— Мажбуриятингиз қанча?

— Қизиқ гапни айтдингиз, мажбурият дегани нимаси? Планнинг ярмисини ҳам бажариб бўлмайди.

Звено бошлиғи ноли кетди. Анчагина ўринсиз гапларни айтди. Аслида звено аъзолари яхши ишлашган. Ҳар гектар ердан бемалол 25—30 центнердан ҳосил олиш мумкин. Агар ғанимат кунларнинг ҳар дақиқасидан унумли фойдаланилса план эмас, ҳатто мажбурият ҳам ошириб бажарилади. Буни бизга тажрибали шоликорлар айтиб беришди.

Лекин звено бошлиғи ўрток Цой Фёдор ҳосилни йиғиштириб олишни пайсалга солиб, турли хилдаги бўлмағур баҳоналарни рўкач қилиб юрибди. Бу ерда иш суръати кучайтирилмаяпти, ҳосилнинг нес-нобуд бўлишига йўл қўйилмоқда. Агар звено бошлиғининг сўзига ишонсангиз ноябрь ойида ҳам даладаги ҳосилни йиғиштириб бўлмайди. У ишчи кучлари етишмаганлиги ҳақида ҳам нолиб гапиради. Аммо шоли ўриш, бойлаш, қуритишда қатнашаётган колхозчиларнинг унумли ишлашлари учун ҳеч қандай шароит яратиб берилмаган. Иссиқ овқат ташкил этилмаган, чой қайнатиб берилмайди. Кўп ўроқчилар тушлик пайтида овқатланиш учун уйларига бориб келишади. Баъзилари эса куннинг иккинчи ярмида ишга чиқишмайди. Меҳнат интизоми бўш. Норма бажармовчилар кўпчиликни ташкил қилади.

Бундай фактни Ли Гиен бошлиқ ва бошқа звеноларда ҳам учратдик. Бу йил колхозда шоли мўл бўлди. Уни тезда ўриб олиш, янчиш ва давлатга топшириш пайти келди. Буни кечиктирган деҳқон ютқазади. Тўғри, биз юқорида тилга олган звенолар пахта тайёрлаш планини ошириб бажаришди. Мажбурият ҳисобига ҳам анча «оқ олтин» топшириб қўйишди. Шундай қувончли ғалабалар қўлга киритилган бир пайтда энг қимматли дон экинларидан ҳисобланган шолини далада қолдириш Янгийўл районидаги Жданов номли колхоз аъзоларига ҳеч ярашмайди!

Ахир ўрим-йиғимни пухта ташкил қилган райондаги Карл Маркс номли колхоз аъзолари бир неча кун ичида шолини ўриб, янчиб давлатга топширишди. План ошириб бажарилди. «Интернационал» колхози ҳам бу соҳада илғор ҳисобланади. Хўжалик аъзолари шолининг ярмидан кўпроғини ўриб қўйишди. Фрунзе номли колхоз шоликорлари ҳам ғайрат қилишяпти.

Қимирлаган қир ошади, дейишади. Жданов номли колхоз аъзолари ҳам илғорларнинг бой тажрибаларидан ўрганиб, ишни пухта ташкил этишганда эди, ўтган йилдагидан ҳам кўпроқ ютуқни қўлга киритишарди. Колхозчилар ўтган йили 49 ўрнига 69 тонна шоли сотиб, планни ошириб бажаришган эди. Улар бу йил ҳар гектар ердан 32 центнердан ҳосил олиб 129 тонна шоли сотиш мажбуриятини олишган. Шундай экан, отни қамчилаш керак. Улуғ Октябрь байрамининг шонли юбилей тўйини хўжаликнинг барча соҳалари бўйича катта ютуқлар билан нишонлайлик.

М. ҒОЗИЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

НАСИМА ШУКУРОВА Тошкентдаги пайпоқ-трикотаж бирлашмасининг пешқадам тўқувчиларидан ҳисобланади. У Улуғ Октябрнинг 50 йиллигига муносиб тортиқ билан келаяпти. Нормани доим 120—125 процентдан бажариб, меҳнатда касбдошларига ўрнак бўлаяпти. Суратда: Насима Шукурова.

А. Палехов фотоси.

МИСГАРЛАР

Корхонамизда вайербарс миси ишлаб чиқариш цехининг ишга тушганига эндигина икки йил тўлди. Ана шу оз вақт ичида аҳил коллективимиз кўпгина ютуқларни қўлга киритишга муяссар бўлди. Сўнгги 9 ой ичида эришган муваффақиятларимиз ҳам чакки бўлмади. Топшириқни 100,6 процент бажардик.

Шу кунларда, айниқса, яқинлашиб келаётган Октябрь байрами шарафига корхонамизда меҳнат кўтаринкилиги авж олиб кетди. Қўлга киритган муваффақиятимизни янада мустаҳкамлашга интиляпмиз. Бу борада В. Сичев, В. Ханов, М. Волосенков сингари мастерларнинг ташаббус кўрсатиб ишлаётганларини айтиб ўтиш керак. Юбилей йили топшириқларининг ойма-ой ошириб бажарилишида уларнинг хизматлари катта.

«Комсомол-ёшлар бригадаси» номини олган олов қалб Риза Османов раҳбарлигидаги азаматлар иши ҳам диққатга сазовордир. Ковшчи В. Дикоев, эритувчилардан Х. Хусанов, В. Шокировлар тозаловчи В. Лощилов кабилар юбилейга муносиб тўёна ҳозирламоқдалар. Улар меҳнат вахтасида филокорона ишлашяпти. Мисгар деган шарафли номга яраша зўр ҳиммат кўрсатаётган пешқадамлар янги зафарларга эришиш учун астойдил кураш олиб боришяпти.

Қ. МАВЛОНОВ,
Олмалиқ мис эритиш заводи ишчиси.

25 МИНГ СЎМ ФОЙДА

Трактор узелларидан бири — кожухни ўрнатиш жуда машаққатли вазифа эди. Владимир шаҳридан келтирилаётган тракторларни пахтачиликда ишлатишга мослаш учун унинг ана шу қисми қайта йиғилади. Уни амалга ошириш учун албатта ҳайдовчи ўриндиғини олиш, сўнг деталин жойлаштириш керак эди. Бунинг учун, жуда кўп вақт ва меҳнат кетарди.

Йиғув цехи экспорт участкасининг бригада бошлиғи Исмоил Ёқубов ана шу муаммони бартараф этиш, жуда бўлмаганда енгиллаштириш йўлини қидириб топишга аҳд қилди. Шу мақсадда кўп изланди. У ниҳоят йўлини топди. Юқоридаги операцияни анча соддалаштиришга қаратилган таклифни ўртага ташлади. Бу таклиф эса жуда қўл келди. Ихтирочи яратган махсус гайка калитлари ёрдамида ўриндиқ бўшатиб қўйилади, шундан сўнг эса кожухни бемалол жойлаштириш мумкин бўлди. Бу янгилик яхши натижа берди: йиғув конвейерида ишловчи слесарлар сони олти кишига камайди. Улар бошқа участкаларга ишга ўтказилди. Таклифни амалга ошириш билан ҳар йили 25 минг сўмлик жамғарма олиш имкони туғилди.

Ҳ. ОЛИМЖОНОВ.
Ўзбекистон трактор-йиғув заводи.

Октябрнинг 50 йиллиги

Қишлоқ чароғон, турмуш фаровон

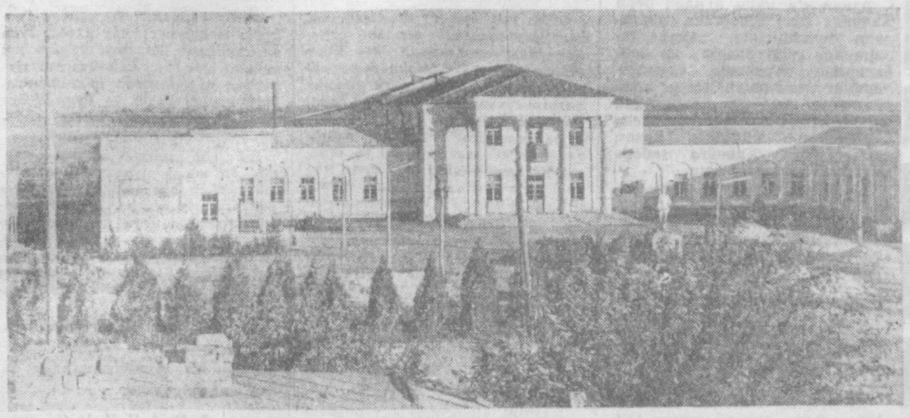

ОКТЯБРЬ БЕРГАН БАХТ

НОРМИРЗА ака звеносининг атрофи гулу-райҳонлар билан сайқал топган дала шийпони ҳар куни оқшом кўйилганда гавжум бўлади. Уззукун бўйи «пўлат от»лар жиловини маҳкам тутиб, тонна-тонналаб «оқ олтин» терган суворийлар, пахта пункти дарвозасини тиндирмаган прицепчи-шофёрлар шу ерда ҳордиқ чиқаришга одатланишган. Шийпонга қишлоқ марказидан отахонлар ҳам келиб туришади. Етмиш-саксон баҳорни кўришган бу нуроний кексаларнинг кўнгиллари ҳали ҳам баҳордай. Ёшлар билан чақчақлашиб ўтмишдан, ҳозирдан, келгусидан суҳбатлашишни яхши кўришади. Бунинг устига звеновой Нормирза аканинг ўзи ҳам булар билан салкам тенгкур. Дастлаб колхоз тузумида бирга қатнашишган, ўша оғир кунларнинг аччиқ-чучукларини бирга баҳам кўришган. Шу боисдан гаплари-гапларига дарров ковушақолади.

Бугун шийпонда ўзгача хушчақчақлик, каттадан-кичикнинг дили хушнуд. Колхозда пахта плани тўлган. Ватанимизнинг эллик йиллик юбилей тўйига беш ярим минг тоннага яқин «оқ олтин» тўёна этилган...

— Ажойиб замонлар бўляпти, — дейди суҳбатдошларининг эътиборини тортиб Мирзакарим ота, — гектаридан ўн центнердан пахта оламиз деб муз ялаб, қор чангаллаган вақтларимиз эсдан чиққани йўқ. Энди-чи, хўжаликларни-ку, қўяверинг, бутун бир вилоятда ўттиз-қирқ кунга бормай маррага етиляпти. Ҳа, бу садағанг кетай машинанинг шарофати-да. Ҳукуматимизга балли, деҳқоннинг елкасидан оғирини олди, узоғини яқин, мушкулини осон қилди.

— Буни қаранг-а, — ҳазиломуз гапга қўшилди Усмонали ота, — ўша кезларда биз ҳам ўзимизни деҳқон ҳисоблаб юрган эканмиз-да? Қиши билан кўсак чувиб...

— Усмонали, — Мирзакарим ота бироз қизишгандай бўлди, — ахир у вақт билан ҳозирни тенглаштирманг-да. У кезларда қўлимизда нима бор эди? Тўрт-беш жуфт ҳўкиз, икки-уч жуфт от-у, омоч-бўйинтуруқ. Ўша қуримсоқ бойлардан бизга қолган шу-да. Октябрь инқилоби бўлиб елкамизга офтоб тегмаганидами, буни ҳам тушимизда кўрардик.

Суворий йигитлар отахонларнинг суҳбатларига қизиқиб қолишди. Мирзакарим отадан ўша даврлар тўғрисида сўзлаб беришни илтимос қилишди. Ота кўзларини бир зум узоқларга тикиб хаёлга чўмди-ю, кейин вазмин гап бошлади.

— Йигирма тўққиз-ўттизинчи йиллар эди, болаларим, инқилобгача қишлоқ камбағалларининг қонини сўриб ошу-нонга мухтож қилиб келган Эгамберди, Каримхон, Абдураззоқ бойларнинг қўлидан ери-сувини тортиб олган бўлсак, ҳам, ҳали ишни нимадан бошлашни билмасдик. Бизга Совет ҳукумати йўл-йўриқ кўрсатди. Ер-сувни, бор кучни бирлаштиринглар, ҳамжиҳат бўлинглар, деди ҳукумат. Бу ишга партиянинг ўзи раҳнамолик қилди. Ўша кезлари душманларнинг иғвосига учиб иккиланувчилар ҳам бўлди. Аммо лекин бўш келганимиз йўқ. Негаки, бошлаган ишимиз ҳақлигига ишонч ҳосил қилган эдик. Ота-боболаримиз «Бирлашган ўзар, бирлашмаган тўзар» деб жуда тўғри айтишган. Бирлашдик. Ўн-ўнбеш гектар ерда деҳқончилик қила бошладик. Колхоз тузиб унга «Намуна» деб ном қўйдик...

Мирзакарим ота шу ерга келганда бироз сукутга ботди. У фикрларини бир ерга жамлаяптими, ё ўтмишнинг ўша алангали йилларини кўз ўнгига келтиряптими, билиб бўлмасди. Лекин шу пайт коллектив хўжалик учун кураш йиллари, деҳқонларнинг бебасту ҳаёти суҳбатдошларнинг ҳам кўзлари олдида гавдаланарди.

Мана, ўша йиллардаги Ниёзбоши қишлоғи: Мирзакарим ота айтганидек бойлардан тортиб олинган ўнбеш-йигирма гектар пахтазор-у, унда-бунда учраб қоладиган тоқзорлардан бўлак яроқли ер йўқ эди ўшанда. Ботмон-ботмон тўқайзорларда саратон қуёши ковжиратиб юборган қамиш қиёқларини бетиним елаётган шамол ҳар томонга тўзғитиб учирарди. Қишда бўлса, қишлоқнинг ўша вақтдаги «ҳусни» ҳисобланган бир-икки тор кўча лойидан юриб бўлмасди. Узоқ-узоқларда, бири-иккинчисидан олис пастқам уйлар кўзга чалинарди. Кечасилик йўловчи ит ҳуришидан ёки олис-олисларда милтиллаб кўринган жинчироқдан манзилига мўлжал оларди...

Оғир кунлар эди, — деди ниҳоят Мирзакарим ота сукунатни бузиб, — бир томондан ҳали тухуми тамом қуримаган бойларга — қулоқларга қарши курашиш керак эди. Иккинчидан, эндигина бирлашган хўжалик турмушини яхшилаш тадбирини кўриш, деҳқончиликдан келадиган даромадни кўпайтириш керак эди, қишлоқ ободончилиги учун қўл уриш, саводсиз халқни саводхон қилиш тадбирларини кўриш ҳам лозим эди. Эҳҳе, буларнинг ҳаммаси ўзи бўлармиди партия ва ҳукуматимиз мадад қўлини чўзмаганда. Октябрь инқилоби туфайли рўшнолик кўра бошладик. Тез орада техникага эга бўлдик. Аста-секин ер-сувни кўпайтирдик.

— Ҳа, гапирадиган бўлсак гап кўп, — звеновой Нормирза ака гапга аралашди, — ҳозирги тўқ-бадавлат турмушимиз осонликча қўлга кирмаган, болаларим, — у ёшларга юзланди. — Ўша кезларда мана шу Мирзакарим отангиз дастлаб тузилган колхозга раис бўлганлар. Бу кишининг колхоз тузумида хизматлари катта. Усмонали отангиз-чи, неча ўн йиллаб ҳосилот бўлиб ишлади. Мана энди, сизларнинг даврингизда меҳнатлари роҳатини кўриб нири-бадавлат яшашяпти.

Шу пайт кимдир радиоприёмник қулоғини буради. Шўх қўшиқ садолари пахтазор бўйлаб қанотланиб учди. Диллар хушнуд бўлиб, юзларга яна табассум югурди.

НУРЛИ ЙЎЛЛАР

ЎТГАН йили ўрик ва бодом гуллари қирмизи ёқутдан маржон тақиб, мажнун толлар қиз сочидай силкиниб барг ёзган кезларда қишлоқ аҳли учун дарвозасини кенг очган маданият саройи салобат билан қад кўтариб, қишлоқ файзига-файз, кўркига кўрк қўшди. Атроф боғ-роғ. Ҳосили мўллигидан шохларини қуйи эккан олма, нашватиларнинг, сарой ховлисидаги турли-туман анвойи гулларнинг хушбўйлари димоқларга урилади кишига ажиб тотли ҳис бағишлайди.

Ҳали қуёш жилоланмасданоқ бу қутлуғ даргоҳ атрофи ака-укалар, опа-сингиллар билан гавжум бўлиб кетди. Кенг асфальт йўлда бўлса турнақатор машиналар. Гўё ҳамма тўйгами, байрам шодиёнасигами отлангандай. Хушчақчақлик, ўйин-кулги.

Улар пахтазорга ошиқади. Каттадан-кичикнинг қалби «оқ олтин» ишқи билан тепади. Шундай колхозда ҳар тонг ишга мана шунақа машиналарда боришади. Машиналарда қайтишади. Планни дўндириб қўйган қалби олов шу кишилар бугун зиммага олинган мажбурият ҳисобидан Ватанга дурдона армуғон этиш, мамлакатимиз тўйига муносиб тўёна билан келиш иштиёқида яшашяпди.

Колхоз тузумининг ветеранлари Мирзакарим ота, Усмонали ота, Нормирза оталар ҳам шу ерда. Улар ҳар куни хайрли ишга ўзлари бош-қош бўлиб туришмаса, кўнгиллари тинчимайди.

Орадан кўп ўтмади. Машиналарни тўлдирган дала қаҳрамонлари пахтазорга жўнаб кетишди. Биз отахонлар, колхоз раиси Нишонали Авазов, партия ташкилотининг секретари Бекмирза Холмирзаевлар билан маданият саройининг ичкарисини томоша қилгани юрдик.

Қўли-кўзлари дард кўрмасин меъморларнинг. Етти юз киши сиғадиган кенг саҳнали клубнинг безаги, ҳушҳаволиги, хилма-хил ўймакор нақшлари, кўз нурини олувчи қандиллари билан кишини ўзига мафтун этади.

— Ҳозир далада иш тиғиз, — дейди партком, — кундузи ҳамма пахтазорда. Ишдан кейин кўрсангиз, мана бу бильярд, шахмат-шашка хоналари, қизил чойхона гавжум бўлиб кетади.

Раис бизни иккинчи қаватга бошлаб, кенг ёруғ хонага олиб кирди. Хона шинам жиҳозланган. Стол устида газета, журналлар, жовонларда китоблар... Рўпарадаги «Ҳурмат тахтаси»га қўйилган фотосуратлар киши эътиборини ўзига жалб қилади. Улар колхоз ишлаб чиқаришининг дастлабки ташкилотчилари, донгдор механизаторлари, қўша-қўша орден таққан тажрибали деҳқонлари. Қизил алвон ёпилган стол устига бюст қўйилган. У киши гигант хўжалик деҳқонларининг ҳурмат-эътиборини, сўнмас муҳаббатини қозонган одам. Колхоз ишлаб чиқаришининг талантли ташкилотчиларидан бири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони марҳум Олимбой Кўчқоров. Ҳаммамиз унга ҳурмат билан боқамиз. Колхоз раиси Нишонали Авазов устоз пахтакорнинг олижаноб ишлари, фазилатлари тўғрисида сўзлайди.

— Олимбой ака колхозда деҳқончилик маданиятини юксалтиришда, ҳосилдорликни оширишда кўп йиллар самарали меҳнат қилди. У меҳрибон, жонкуяр, талабчан ташкилотчи эди. Олимбой ака колхозни иқтисодий жиҳатдан ривожлантириш учунгина эмас, обод, кўркам социалистик қишлоқни бунёд этиш учун ҳам жон куйдирди, — раис Олимбой аканинг ўша кезларда, «Қизил Октябрь», «Оқ олтин», «Пахта» колхозлари бирлашиб йирик хўжалик вужудга келган йилларда айтган сўзларини эслади:

— Дўстлар, — деган эди ўшанда Олимбой ака, — гектаридан олинадиган ҳосил йил сайин ошиб боряпти, даромад кўпайиб деҳқонларимизнинг турмуши тобора яхшиланяпти. Орзу-ҳавас рўёбга чиқяпти. Шундай бўлгандан кейин энди хонадонларимизнинг тарқоқ яшашига йўл қўйиб бўлмайди. Сармоямиз кўп, имкониятимиз ҳам етарли, киши ҳаваси келадиган, яқин ўртада шаҳар тусини оладиган марказий қишлоқни қуриш керак.

Мана бугун узоқни кўрабиладиган қаҳрамоннинг ана шу айтган сўзлари рўёбга чиқяпти. Бундан ўнбеш йил илгари қишлоқ ёппасига электрлаштирилди. Хонадонларда Ильич чироғи порлади. Колхозда йигирма беш минг сўм сарфланиб ғишт заводи қурилди. Жамоат бинолари ҳам, турар уй-жойлар ҳам колхознинг ўзида ишлаб чиқарилган ғишт билан қад кўтара бошлади. Ўн йил илгари Олимбой аканинг ташаббуси билан мана шу маданият саройининг пойдеворига ғишт қўйилди. Эҳҳе, санайберсанг саноғи йўқ...

Мирзакарим ота янги қурилган маданий-маиший биноларни кўришга таклиф қилиб қолди. Кенг асфальт йўлдан борар эканмиз, аптека, касалхона, туғруқхона, меҳмонхона, марказий болалар боғчаси ва яслиси, маиший хизмат кўрсатувчи комбинат бинолари бири-биридан кўркам кўзга ташланарди. Асфальт йўлдан тез-тез енгил машиналар, мотоцикллар ўтиб турарди.

— Илгари замонларда уйимизга меҳмон келса тузукроқ дастурхон ёзолмасдан хижолат бўлардик, — дейди республикада хизмат кўрсатган пахтакор Нормирза ота, — энди бўлса эшикдан меҳмон кириб келса бошимиз кўкка етади. Негаки ҳамма нарса муҳайё.

— Нормирзанинг гапи ўринли, — унинг гапини илиб кетади Мирзакарим ака, — илгари умрида от минмаган камбағал деҳқонларнинг болалари бугун машина ҳайдаяпти. Колхозчиларимизда саксондан ортиқ енгил машина, юзга яқин мотоцикл бор, — отанинг гапларидан фахрланиш ҳислари сезилиб турарди, — шу кунгача икки минг хонадон янги уй-жой қуриб олди. Ҳаммасининг уйида ойнайижаҳон бор, егани олдида, емагани кетида.

Бирга қишлоқни айланамиз. Олтин куз сайқал берган боғ-роғлар, тептекис асфальт йўллар, янги турар-жой бинолари қад кўтарган, ўнлаб кўчалар, ҳамма-ҳаммаси киши дилини тўлқинлантиради. Ҳалол ва фидокорона меҳнат билан фаровон ҳаёт кечираётган шу социалистик қишлоқ аҳлига ҳавас билан боқасан киши.

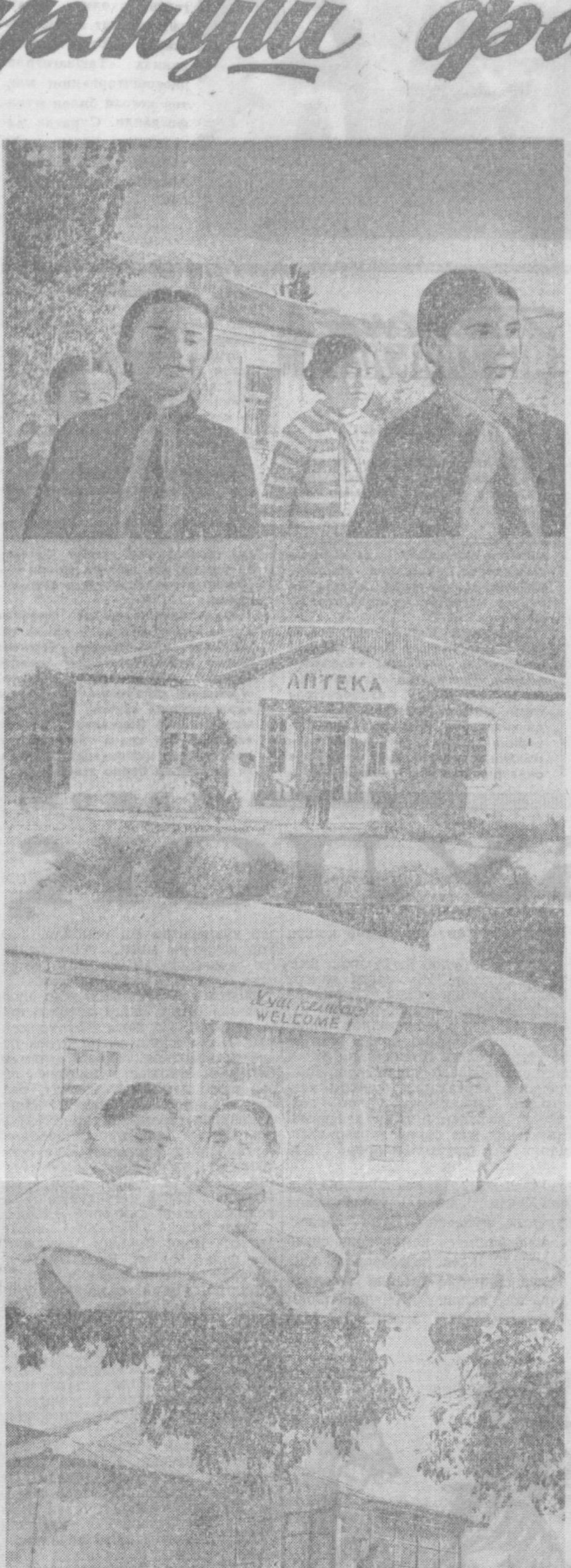

Қишлоқнинг маданий ва маиший объектлари. Суратларда (юқоридан пастга): 1. Маданият саройи. 2. Мактаб. 3. Дорихона. 4. Туғруқхона. 5. Кутубхона. 6. Янги турар-жой бинолари.

А. Абалян фотолари.

ЗИЁКОРЛАР

МАДАНИЯТ саройига яқинлашганда Бойқўзи аканинг хаёли бўлинди. Ҳар оқшом сингари бу ерда даладан қайтган ёшларнинг, қишлоқ зиёлиларининг ўйин-кулгилари авжга минганди. У, бепарво ўтиб кета олмади. Катта залга кириб атрофга кўз югуртирар экан қалби тўлқинланиб кетди.

Хушчақчақликнинг чеки йўқ. Бильярд ўйнаётганлар, шахмат тахтаси устида тортишаётганлар, китоб мутолаасига берилганлар — ҳамма-ҳаммаси Бойқўзи аканинг қадрдонлари. Кўпчилиги ўз қўлида тарбия олган. Билим даргоҳига илк қадам қўйганларида қўлларига алифбе тутқазиб оқ билан қорани танитган одам шу Бойқўзи ака.

Орадан фурсат ўтмай шогирдлар ўз устозларини даврага олишди. Буларнинг бири ўқитувчи, бири механизатор, бири врач, инженер, агроном... Бойқўзи ака уларга мулойим, меҳрибон боқарди, қадди-бастига разм соларди-да, ўзича, кечагина мактабда ўқиб юрган болакайлар эди шулар, деб қўярди суюниб.

Мана Абдулла қорачадан келган, чайир, ўт-олов бола эди ўшанда. Шўх, тегажоқ, кучини қаерга сарфлашни билмасди.

— Кучимни кўрсатадиган ерга кетяпман, — деди бир куни Абдулла. У энди тоғни урса талқон қилгудай балоғатга етган эди, — сиз билан хайрлашгани келдим.

Ана шу бир дақиқа ҳали-ҳали Бойқўзи аканинг ёдида.

— Азамат чиқди, фашистларнинг додини берди довюрак йигит, — ўйларди Бойқўзи ака, — Совет Иттифоқи Қаҳрамони Абдулла Қурбонов менинг талабам, — шуни ўйларди-ю, кўнгли тоғдай кўтариларди.

Мана ўн йилдан ошиб кетди. Абдулла шу қишлоқдаги ўрта мактабнинг директори. Энди унинг ўнлаб олий маълумотли, заҳматкаш шогирдлари бор.

Бойқўзи аканинг атрофида Холмат аканинг ўғли Турғунбой, Азим отанинг ўғли Нишонали, Исмоил аканинг қизи Танноз ўтиришибди. Ҳозир улар саккиз йиллик мактабнинг директорлари. Ҳозиргина пахта пунктидан қайтган Бекмирза Холмирзаев колхоз партия комитетининг секретари. Ҳозир булар орасида яна бир киши кўзга ташланмаяпти. У Олимбой ака Кўчқоров билан бирга колхоз пахтачилигини ривожлантиришда қилган хизматлари учун Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонини олган Комилжон Азимов. Ҳозир у Янгийўл район қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи. Ҳа, шунақа. Бу қишлоқда уч қаҳрамон бор. Бойқўзи аканинг шогирдларини санайберсангиз охирига етолмайсиз.

Ўттизинчи йиллар. Эндигина ўн саккиз баҳорни кўрган йигит Қовунчидаги педагогика курсини тамомлаб бу ерга муаллим бўлиб келди. Коллективлаштириш даври. Ҳали алифни калтак деёлмайдиган деҳқонларнинг саводини чиқариш Бойқўзига юкланган. Ҳали тишини шўроларга қарши қайраб юрган руҳонийлар таъсиридан қутила олмаган деҳқонларга «Ўқинг, саводхон бўлинг» деган қуруқ гапнинг ўзи кор қилмасди. Ана шу даврда колхоз тузуми активлари ёш ўқитувчига қанот бўлишди. Бора-бора колхоз тузуми камол топди. Ниёзбоши қўшни қишлоқлар сингари обод, файзли бўлиб одамлар фикри ҳам ўзгариб кетди.

Мана энди йиллар кетидан, йиллар қувиб ўтиб Ниёзбошида қишлоқ зиёкорларининг катта бир отряди етишиб чиқди. Қишлоқда битта ўрта, еттита саккиз йиллик мактаб бор. Уларда Бойқўзи ака Мирзааҳмедов таълимини олган йигит-қизлар ўқитувчи. Илгари «шаҳардан муаллим келармикин» деб кўз тикилган кунлар орқада қолиб кетди. Энди қишлоқнинг ўзида француз, немис, инглиз тилидан дарс берадиган фарзандлари бор. Ўнлаб врачлар, инженерлари, агрономлари бор. Кўксида Ленин ордени порлаб турган кекса ўқитувчи Бойқўзи ака фахрланиб, қишлоғимизда 500 га яқин олий маълумотли кишилар бор, дейди.

Ҳа, улар чинакам социалистик қишлоқ зиёкорлари, шифокорлар, билим чашмасидан баҳраманд этадиганлар, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг командирларидирлар.

ЁРҚИН КЕЛАЖАК

КОЛХОЗ раиси Нишонали Авазов билан суҳбатлашамиз. У Ниёзбоши қишлоғини янада обод, янада кўркам қишлоққа, айлантириш чоралари кўрилаётганлигини айтади. Ўтган йили деҳқонларнинг маданий-маиший эҳтиёжлари учун 98 минг 950 сўм ажратилган эди. Бу йил ҳам пахтадан юқори ҳосил олинди. Мўмай даромад кўзда тутилмоқда. Демак қишлоқ ободончилиги учун етарли маблағ ажратилади. Келаси йилга 550 ўринли мактаб, 50 койкали икки қаватли касалхона, 25 ўринли меҳмонхона, нонвойхона, 300 ўринли ёзги кинотеатр, 50 хўжаликка янги турар уй-жой бинолари қурилади. Қишлоқ ёшларига катта стадион ҳадя этилади...

Шундай, Октябрь қуёшидан нур эмаётган, йилдан-йилга обод ва кўркам бўлаётган социалистик қишлоқларимиз қатори Ниёзбоши қишлоғи ҳам Ильич чироғидан чароғон бўлмоқда, тобора камол топиб, гуркираб яшнамоқда. Ниёзбошиликлар ўз қишлоқларини жондан севадилар, ардоқлайдилар, унинг жамолини очаберадилар.

Усмон ЖОНГИТОВ.
Янгийўл райони.

СОЦИАЛИЗМ ДЕҲҚОНЛАРНИНГ МАВҚЕИНИ ТУБДАН ЎЗГАРТИРИБ ЮБОРДИ. ИШЧИЛАР СИНФИНИНГ СОДИҚ ИТТИФОҚЧИСИ БЎЛГАН ДЕҲҚОНЛАР КОММУНИСТИК ЖАМИЯТ ҚУРИЛИШИНИНГ АКТИВ КУЧИ БЎЛИБ ҚОЛДИ. ЙИРИК СОЦИАЛИСТИК ХЎЖАЛИКЛАР — СОВХОЗ ВА КОЛХОЗЛАРНИНГ ТАШКИЛ ТОПИШИ, ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИШЛАБ ЧИҚАРИШИНИНГ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШТИРИЛИШИ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МЕҲНАТИНИ ИНДУСТРИАЛ МЕҲНАТ БИЛАН АНЧА ЯҚИНЛАШТИРДИ. ҚИШЛОҚ МЕҲНАТКАШЛАРИНИНГ УМУМИЙ БИЛИМ ВА МАДАНИЙ ТЕХНИКА САВИЯСИ ЮКСАЛМОҚДА. ШАҲАР БИЛАН ҚИШЛОҚ ЎРТАСИДАГИ МУҲИМ ТАФОВУТЛАР АСТА-СЕКИН ЙЎҚОЛИБ БОРМОҚДА. ҚИШЛОҚНИНГ ҚИЁФАСИ ЎЗГАРЯПТИ. СОВЕТ ДЕҲҚОНЛАРИ ИЛҒОР ТЕХНИКАНИ ЭГАЛЛАБ, МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИНИ ОШИРМОҚДАЛАР, ТИРИКЧИЛИК ВА МАЪНАВИЙ ҲАЁТНИНГ ҚУЛАЙРОҚ ШАРТ-ШАРОИТЛАРИНИ ВУЖУДГА КЕЛТИРМОҚДАЛАР.

(КПСС Марказий Комитети Тезисларидан)

СОВЕТ ҲОКИМИЯТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА

Октябрь саҳифаси

ИЛҲОМ ПАРИСИГА

Бир дам мендан бўлсанг йироқ,
Зориқаман беадад.
Сўзларингга бўлиб чанқоқ,
Толиқаман беадад.
Ўзинг билан халоватим,
Шодон кулгим бадастур.
Ўзинг билан тароватли
Илҳом-мулким бадастур.
Сирлашамиз узоқ-узоқ,
Адо бўлмас сўзимиз.
Нигоҳларнинг ипин узмоқ
Истамайди кўзимиз.
Шодликда ҳам, кўз ёшда ҳам—
Юрагимиз ўртада
Синовда ҳам, бардошда ҳам,
Юрагимиз ўртада.
Назарингда, сени ҳеч ким
Тушунмайди менчалик.
Худди шундай, мени ҳеч ким
Тушунмайди сенчалик.
Дилкаш қалбни, дилбар қалбни
Қандай топдим, дейман гоҳ.
Наҳот, наҳот дуч келганмиз
Тасодифан, ногоҳ?!
Илк бор қайда учрашгандик?
Эслолмайман мен ҳаргиз.
Биз туғилмай туташгандек,
Назаримда, қалбимиз.

Гулчеҳра НУРУЛЛАЕВА.

ПОЙТАХТИМИЗНИНГ Новомосковская кўчасидаги «Ташзаготплодоовошчторг»га қарашли 29-қишлоқ хўжалик маҳсулотлари билан савдо қилиш магазини аҳолига намунали хизмат қилиб келмоқда. Бу магазин яқинда «Ташзаготплодоовошчторг»нинг мақтов қоғози билан мукофотланди. Суратда магазиннинг илғор савдо ходими М. Насриддиновани кўриб турибсиз.

М. Нуриддинов фотоси.

ҚИЛСАНГ САВДОГАРЧИЛИК..

(ҲАЖВИЯ)

Эртаю-кеч бозорда
Кезиб юрарди бир «чол».
Қўлида майда-чуйда
Кўринганга derди ол.
Дружиначи бир кун
Ўрганди чол ҳунарин.
Ишламай ҳеч бир ерда
Юрар экан бетайин.
Ўзи экан ёш йигит,
Соқол қўйиб, бўябди.
Олиб-сотар ишида
Фош бўлмай деб ўйлабди.
Лекин уни халойиқ
Фош этибди сирини.
— Текинхўрга ўрин йўқ,
Тортсин дер таъзирини.
У қаллобдай ҳар киши
Юрса гар эгри йўлга,
Қанчалик шум бўлмасин
Тушади ахир қўлга...

Э. ТУРКМЕНОВ.

Тошкент ЯНГИЛИКЛАРИ

УЙ ТУЙЛАРИ

ЯНГИ Тошкентни барпо этишда ҳамшаҳарларимизга кўмаклашаётган олиҳиммат қардошларимиз барча қурувчилар қатори юбилейни муносиб совғалар билан кутиб олмоқдалар.

Айниқса ленинградлик қурувчилар шу кунларда кўплаб биноларни армуғон этиб, ҳамманинг ҳурматига сазовор бўлмоқдалар. Улар шу чоққача 34 та турар-жой биносини, минг ўринли мактаб ва болалар боғчасини қуриб битказдилар. Яқинда ленинградликлар Чилонзорнинг 25-кварталида, «Ц-13» микрорайонида яна бир неча янги бинони ҳамшаҳарларимизга тухфа этдилар.

Пойтахтимиз меҳнаткашлари бирин-кетин янги биноларни фойдаланишга топшираётган белоруссиялик, грузиялик, озарбайжонлик азамат қурувчилардан ҳам беҳад миннатдор бўлмоқдалар. Шу кеча-кундузда пойтахтимизда бўлаётган уй тўйларининг сон-саноғи йўқ. Байрам яқинлашгани сайин тўйга тўй уланиб кетяпти.

БАЙРАМ ДАСТУРХОНИГА

УМУМИЙ овқатланиш муассасаларининг коллективлари юбилейга ажойиб туҳфалар ҳозирлашяпти. Шаҳримизда биринчи марта кулинар ва кондитер маҳсулотларининг байрамолди ярмаркаси очилади. У ерда қадимги самоварлар намойиш этилади, чойхона ишлаб туради, кулинария бўйича маслаҳатлар столи ташкил қилинади.

Ярмаркага келувчилар бошқа кўпгина янгиликлар билан ҳам танишадилар. Масалан, «Тошкент» хасипи, «Россия» ва «Пахта» салати, хоним, манти, «Ўзбекистон» торти, «Роҳат» печеньесини тамадди қилишлари мумкин. Олой бозорида украин қурувчилари учун миллий ошхона ва бир неча кафе очилади. Кўпгина умумий овқатланиш корхоналарида савдо ходимлари учун махсус кийимлар, янги либослар, идиш ва асбоблар тайёрланмоқда.

Бундан ташқари, москвалик қурувчи дўстларимиз Чилонзорнинг В-13 кварталида шахсий буюртма бўйича уйга овқатни элтиб берувчи катта ошхонани ҳам юбилейгача фойдаланишга топширишга астойдил ҳаракат қилишяпти.

ОКТЯБРЬ РАЙОНИ— ОКТЯБРГА

ОКТЯБРЬ районини кезган киши байрамга кўрилаётган қизғин тараддуднинг гувоҳи бўлади. Бу тараддудга айниқса шонли қурувчилар салмоқли ҳисса қўшмоқдалар.

Қисқа вақт ичида қат кўтарган Ҳамза номли академик драма театрининг янги биноси, Тошкент давлат университетининг асосий корпуси, 800 ўринли кинотеатр, «Гулистон» ресторани ва бошқа қурилишларда сўнгги пардозлаш ишлари олиб борилпяти. Бундан ташқари бир қанча йўллар реконструкция қилинмоқда, янги-янги хиёбонлар барпо этилмоқда.

(ҲИКОЯ)

БЕШБУЛОҚ

Баҳайбат тўриқ ўрнидан қўзғолди. Ерга гуп этиб йиқилдим. Шу зайилда бир чақирим келадиган Қорадарё бўйигача судраб тушишди. Оғриққа, азобга қандай чидаганимни билмайман. Тиканлар билан лиқ тўлган, моматалоқ бўлиб кетган бутун баданим қипқизил қонга бўялди.

Кўприк устига олиб тушишгач, қўл-оёғимни бўшатишди. Бояги девдек босмачи камаридан тўппончасини суғурди. Унинг отишига ақлим етди... Жон ширин экан. Кўз олдимга азиз қишлоғим, униб ўсган кўчаларим, ёр-биродарларим келди. Ўлсам ҳам йигитлардай ўлай, деб ўйладим. Осмонга, ялиғланиб турган офтобга, қорли тоғ чўққиларига суқланиб тикилдим. Тўйиб-тўйиб нафас олдим.... Босмачи олдимга келди. Чап ва ўнг билағимга бир мартадан ўқ узди. Қўлларим шалвираб қолди. Сўнгги кучимни йиғиб «аблаҳ, номард!» дедимда, унинг бетига туфурдим. Қорнимга зарб билан тепканини биламан. Дарёга учиб кетдим.

Сув ўз қаърига олди. Ҳаракат қилиб дарё бетига қалқиб чиқдим. Сузай десам қўлларим ишламади. Амаллаб сув устида туришга ҳаракат қилдим. Қанча оқиб бордим билмайман. Бир маҳал қарасам дарё четига яқинлашиб қолибман. Оёқларим ерга теккандай бўлди. Аранг дарё ёқасига чиқдиму, ерга йиқилдим. Кейин ҳушимдан кетибман.

...Ярим ойдан сўнг ўзимга келдим. Шу орада дўстларим топиб олишиб районга элитишган ва бир рус докторига қаратишаётган эканлар. Тўрт ой деганда қишлоғимизга қайтиб келдим. Худосига ҳам, жабраилига ҳам чап бериб, дўзах эшигидан қайтиб келдим. Қайтиб келдим-у, Рисолатни суриштирдим. Дарвоқе, Рисолат ҳақида...

Қишлоғимизда Вали қори деган одам яшарди. Унинг уйи ҳозирги колхоз идораси ўрнида эди. У биринчи марта янгича мактаб очиб, болаларни илму фанга ўқитган. Ўша қорининг Рисолат деган қизи бўларди. Рисолат ҳақиқатда ҳам рисоладаги қиз эди. Биздан бир хонадон нари туришарди. Ўша Рисолатга мен бечора кўнгил берган эдим.

Қишлоққа босмачилар келган куни Вали қориларникига ҳам бостириб киришган. Қорининг ўзини ушлаб олишиб «камбағалларга қайишадиган ҳали сенмисан» дейишиб, боғнинг этагидаги катта ёнғоқ дарахтига осишибди. Рисолатни тутиб олишиб, босмачилар Эргаш мингбошининг олдига олиб келишган. Қизни кўрган Эргаш ичидан зил кетади. Уй ичига мўйлов қилади.

Қамоқдаги Рисолат олдига Эргаш мингбоши кириб келади. Қизнинг кўзи отасининг токчада ётган дудамасига тушиб қолади. Босмачи яқинлашган замоноқ унинг корнига пичоқ санчилади. Мингбоши жон беради. Унинг ҳамтовоғи Қосимхўжа эса Рисолатни отга ўнгариб, номаълум томонга олиб кетади. Шундан кейин Рисолатни ҳеч ким кўрмайди...

Уни йўқотиб қўйишимни ҳеч қачон ўйламаган эканман илгари. Жудолик гангитиб қўйди. Ўзимни қаёққа уришимни билмай бўзлаб қолдим.

Бу кўргилик ҳам бор экан шўр пешанамда. Кўнишга мажбур бўлдим бешафқат тақдир ҳукмига. Ўз қурбони қилиб бахтсизлик фақат мени танлаб олгандек туюларди назаримда.

Орадан бироз вақт ўтгач, ишга киришдим. Марказдан одамлар келишиб, йиғин қилишиб, йўқ колхозга раис қилиб сайлаб кетишди. Сувсиз, тупроқсиз, тақир ерда олабарган бино қуришимиз керак эди.

Не-не машаққатлар билан колхозни ҳам оёққа турғаздик. Ишлар юришиб кетди. Одамлар пешанаси ярқиради. Қўллари нонга, оғизлари ошга етадиган бўлиб қолди. Ким яхши Шўролар ҳукумати яхши! Илгари одамлар фақат қорни ҳақида ўйлайдиган бўлса, энди тўй-томоша, орзу-ҳавас қилишадиган бўлиб қолишди. Шундай қилиб денг, Бешбулоқ илгари лойқа сувли Бешбулоқ бўлса, энди зилол сувли қишлоққа айланиб кетди. Бу бахт булоғидан бечоралар баҳраманд бўлди.

Икки қовун пишиғи ўтди. Йўқ десам ҳам қўйишмади. Райижроқўмга раис қилишди. Раис бўлганим билан савод йўқ эди. Ҳозир бешикдаги боланинг қўлига китоб берсанг шариллатиб ўқиб ташлайди. Илгари саводли одам анқонинг уруғи эди. Шундай қилиб, денг, қўшнимиз муштдай Назира деган қизга ялиниб юриб, саводимни чиқариб олдим. Энди «полвон» деган номимга «ижроқўм» ҳам қўшилди. Чақиришса «Ижроқўм полвон» деб атайдиган бўлишди.

Шу йили уйландим. Илож йўқ, бечора Рисолатдан дарак бўлмади. Қаерларда хору зор бўлиб қолди, билолмадим.

Ижроқўм бўлиб ўн-ўн икки йилча ишладимов. Шу орада эл-юрт бошига ташвиш тушди. Германия уруш бошлаб қолди. Икки қўлинг ногирон деб армияга олишмади. Хотин-халаж билан ишлашга тўғри келди. Қийинчилик бўлса ҳам одам боласи чидар экан. Қанча-қанча нарсаларни бунёдга келтирдик. Данғиллама уйлар дейсизми, кафтдек йўллар дейсизми. Қишлоққа нур бериб турган станцияни ҳам уруш йилларида қурдирганман.

Уруш охирлай деб қолганда Ҳасан-Ҳусан деган ўғилларимни фронтга жўнатдим. Буни қаранг, улар боришмаса немисларни енгиб бўлмайдигандек туюлаверди ҳаёлимда. Бир йил деганда Ҳусандан қора хат келди. Қарчиғайларим бўйнимни ерга эгишмади. Мен учун ҳам жанг қилишиб Берлин яқинида шербаччалардек олишибди.

Ҳасаннинг туз-насибаси узилмаган экан. Ҳозир тракторчи. Умрингиздан барака топинг, яқинда сиз уни бир ўлимдан олиб қолдингиз.

Аммо Ҳусаннинг ўлими қанотимни қайириб қўйди. Ғам-аламга бардош беролмай, йиғлайвериб, онасининг кўзи ожиз бўлиб қолди.

Урушдан кейин колхозда бригадирлик қилдим. Тўрт йил бўлди, шу ишдан пенсияга чиқдим. Пенсияга чиққанимнинг иккинчи куни эди шекилли, мана Муродалининг юз-кўзи, у бир куни «Ижроқўм ота, энди ялло қилиб ўйнайверинг» деб ишга аралаштирмади. Ўшанда Ҳусаним ўлгандан кейин умримда иккинчи марта ўксиниб-ўксиниб йиғладим. «Ишлама деганинг ўлдинг деганингми, ўғлим... Мен ишламасам ўламан, бу колхоз менинг энг тўнғич фарзандим. Бу фарзандим ҳеч қачон ҳалок бўлмайди. Унинг иссиқ бағридан мени айирма, илтимос...» деб кўзларимга ёш олибман. «Э, ота, кечиринг мени, тушунмадингиз, у маънода айтмовдим» деб бечора бола тоза ҳижолат чекди.

Шундан буён денг ҳар куни одамлар билан бирга эрталаб ишга чиқаман. Ёшларга бўш келмайман. Нима юмуш тўғри келса қилиб кетавераман. Эркин қушман. Ижроқўм отанинг мушугини биров пишт демайди... Раҳмат, раҳмат мана шу одамларга!... Мени бошларига кўтаришгани-кўтаришган. Шунча жонимни жабборга берганларим, шуларни деб, ҳамқишлоқларимни деб, ўзимни ўтга ҳам, сувга ҳам урганларим зое кетмади!.. Мана тўрт кун бўлди фермага келиб дам олиб ётибман.

Энди билган бўлсангиз керак, ўғлим. Полвонкўприк деганлари мен билан боғлиқ. Рисолгузар эса Рисолат ва унинг отаси ҳурматига қўйилган... Қани, сизларни гапга чалғитиб қўйдимми, қимиздан олинг...

Ширин суҳбат анча маҳалгача чўзилди. Сўнгра Муродали билан Рустам ферма биноларини айланиб чиқишди. Раис чўпонларга қўйларни қишлоққа кўчириш учун нималар қилиш кераклиги ҳақида маслаҳатлар берди.

Раис билан Рустам кечки пайт орқага қайтишди. Улар бироз юришгач қоронғулик чўкди. Отлар бир моромда йўрғалаб борарди. Муродали билан Рустам бемалол суҳбатлашиб кетишди. Улар рўпарадаги ясси тепаликдан ошиб ўтишди.

— Тўхтанг, Муродали ака, — деди Рустам секингина отининг тизгинини тортиб.

Икки отлиқ тўхтади.

— Мен сизга бир сир айтмоқчиман, Муродали ака, — деди Рустам узоқда, пастликда, қоронғуликнинг юпқа пардаси остида, электр чироқлари қўйнида болқиб ётган қишлоққа тикилиб, — шу шарт билан айтаманки, ҳеч кимга лом-мим демайсиз... Мен Бешбулоққа янги келганимда бир йил ишлаб Тошкентга қайтиб кетаман, деб ўйлаган эдим. Бугун, худди шу бугун ана шу фикримдан қайтдим. Гўзал Бешбулоқни, Ижроқўм оталарни, Ҳасанбойларни, Муродали акаларни ташлаб, дилдор, ширинсухан, ажойиб бешбулоқликларни қолдириб кетмайман, кетолмайман... Ҳаётим, тақдирим, келажагимни Бешбулоқсиз тасаввур қилолмайдиганга ўхшайман. Бу гапга сиз нима дейсиз. Муродали ака?..

Муродали индамади. У сеҳрлангандай бир зум пастга тикилиб турди-да, кейин отига шиддат билан қамчи босди. От бир силкинди-ю, илгари интилди. Рустамнинг самани ҳам беихтиёр Муродали отига эргашди. Икки отлиқ қуюндек отилиб, илгарилаб борарди. Олдинда Бешбулоқ, нурафшон қишлоқ ўзининг икки фарзандини қучоқ очиб кутиб турарди...

Раҳимберди УМАРОВ.

(Боши газетанинг 26 октябрь сонида).

Халқаро аҳвол

ХАНОЙ АТРОФИГА ҲУЖУМЛАР

ХАНОЙ, 25 октябрь. (ТАСС). Сурункасига икки кундан бери Ханойда ҳаво тревогаси сиреналари увулламоқда, зенит тўпларининг гумбурлаши ва бомбаларнинг портлаши, самолётларнинг гувиллаши яққол эшитилмоқда. Америка авиацияси ВДР территориясини ваҳшиёна бомбардимон қилишни давом эттириб, яна Ханойга тобора яқинроқ учиб келаётир.

Ханой ҳаво ҳужумидан мудофаа штабининг хабарига кўра, бугунги кунгача ВДР пойтахтининг ҳимоячилари уриб туширган Америка самолётларининг сони 149 га етган.

ТЕОДОРАКИСДАН УЧ ОЛИШГА ТАЙЁРГАРЛИК КЎРИЛЯПТИ

БОНН, 25 октябрь. (ТАСС). Афинадаги ҳарбий хунта Грециянинг таниқли демократи, жаҳонга машҳур композитор Микис Теодоракисдан ўч олишга тайёргарлик кўряпти.

Ғарбий Германия ДПА агентлиги мухбирининг Афинадан хабар беришича, Греция парламентининг ЭДА партиясидан сайланган собиқ депутати Микис Теодоракис «Афинадаги фавқулодда ҳарбий суд олдида жавоб бериши керак».

Ҳарбий маъмурларнинг унга қарши олиб борган «тергови» тамомланди. Микис Теодоракис «ҳарбий режимга қарши қаратилган ҳаракатлар қилишда» айбланмоқда.

ҲУҚУҚ УЧУН КУРАШ

ИТАЛИЯ

РИМ. Яна бутун Италияни забастовка кураши қоплаб олди. Керамика саноатининг 400 минг меҳнаткаши 72 соатлик забастовка уюштирди. Улар янги меҳнат битими тузилишини талаб қилмоқдалар.

Мамлакатдаги пойафзал саноатининг 130 минг ишчиси ва ёғочсозлик саноатининг 250 минг ишчиси ҳам ана шу сабабни ўртага қўйиб, 48 соатлик умуммиллий забастовка ўтказди.

24 октябрда Италиянинг пойтахтида шаҳар пассажир транспорти ишламади. Транспорт ходимлари касаба союз маъмурияти иш ҳақини тўламаганлигига қарши норозилик белгиси сифатида иш ташлаш ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилди.

ИСПАНИЯ

ПАРИЖ. «Карбонес Астурианос» компаниясининг 750 шахтёри еттита ўртоқларига нисбатан маъмурият адолатсиз чора кўрганлигига қарши норозилик белгиси сифатида бундан бир неча кун аввал бошлаган забастовкасини давом эттирмоқда.

ЮФИ агентлиги мухбирининг Овьедодан хабар беришича, ишчиларнинг меҳнат шароитларини яхшилаш тўғрисидаги талабларини қондиришни компания маъмурияти рад қилганлиги сабабли Астурия шахтерларининг забастовкаси янада кенгайиб кетиши мумкин.

ҒАРБИЙ ГЕРМАНИЯ

БОНН. Германия Федератив Республикасидаги социал аҳвол жуда кескинлашди. Корхона эгалари иш ҳақини анчагина камайтириш тўғрисида қарор қабул қилганликларига қарши Баден — Вюртемберг ўлкасининг металлистлари қатъий норозилик билдирмоқдалар.

Неча ўн минглаб ишчилар қатнашган қисқа муддатли норозилик забастовкалари «Даймлер — Бенц»аг» автомобиль концерни заводларини ларзага келтирди. Ҳозир металлистлар корхона эгаларининг меҳнаткашлар манфаатларига қарши ҳужумига жавобан умумий забастовкага тайёрланмоқдалар.

Боннда меҳнаткашларнинг норозилик ҳаракатига қарши кураш чораларини шошмашошарлик билан қидирмоқдалар.

ФРАНЦИЯ

ПАРИЖ. Мактаблар ва коллежларнинг 60 минг хизмат ходими иш ҳақи оширилишини ва меҳнат шароитларининг яхшиланишини талаб қилиб, 48 соатлик забастовка ўтказмоқда. Иш ташлашда Франциянинг қарийб барча йирик касаба союз бирлашмалари қатнашмоқда. Кўпгина мактаблар ва институтларда митинглар ўтмоқда.

ПЕРУ

ГАВАНА. Перунинг Арекипа шаҳрида қимматчилик ўсиб бораётганлигига қарши меҳнаткашларнинг норозилик билдириб ўтказаётган умумий забастовкаси давом этмоқда. Пренса Латина агентлиги мухбирининг Лимадан хабар беришича, иш ташлаётганлар иш ҳақининг оширилишини талаб қилмоқдалар.

Арекипа меҳнаткашларининг одилона талабларини қўллаб-қувватлаб, мамлакатнинг энг йирик шаҳарларида намойишлар ва митинглар ўтказилди.

(ТАСС).

ШАРҚИЙ ПОКИСТОНДА ДОВУЛ

РАВАЛПИНДИ, 25 октябрь. (ТАСС). 23 дан 24 октябрга ўтар кечаси Шарқий Покистоннинг Кокс—бозор райони қирғоғида довул бўлган.

Шарқий Покистоннинг губернатори Абулмонемхоннинг айтишига кўра, довул вақтида денгизда бўлган 19 балиқчи ҳалок бўлган ва 500 балиқчи бедарак йўқолган. Йўқолганларни излаш давом эттирилмоқда.

Довул натижасида уч мингдан ортиқ уй вайрон бўлган, экинларга каттагина зарар етган.

ХИТОЙДАГИ ВОҚЕАЛАР

23 октябрда Пекин радиоси ўқувчиларнинг «буюк революцион иттифоқлар» тузишига кўмаклашмоқ учун солдатлар мактабларга жойлаштирилиб қўйилади, деб хабар қилди. «Маданий революция» давомида мактаб ходимларининг асосий кўпчилиги ҳам репрессияларга дучор қилинганлигини энди Хитой матбуоти эътироф қилишга мажбур бўлди. 21 октябрда «Женьминь жибао» газетаси, ўқитувчиларнинг. мактаб директорларининг, мактаб директорлари ўринбосарларининг катта кўпчилиги «ревизионистлар» ҳамда «маданий революция» мухолифлари қаторига ўтказиб қўйилган эди, деб ёзди. Шу газетанинг ёзишича, муаллимларга ва мактабларнинг раҳбар ходимларига туҳматлар ёғдириш «оммавий тус»олган эди. Эндиликда муаллимларнинг бир қисмини яна мактабларга қайтаришга қарор қилинди. Бу иш устидан назорат қилиб туриш қуролли кучларга топширилди. «Жэнминь жибао» газетасининг ёзишига қараганда, армия инструкторлари бир неча ойдан бери ўқув юртларида назоратчилик қилиб турибди ва Пекиндаги 30 дан кўпроқ ўрта мактабда «тартиб» ўрнатди.

Пекин радиосининг эшиттиришларидан бирида «ўқитишни ислоҳ қилишни амалга оширишда намунали деб ҳисобланаётган Цзинганшань мактаби тўғрисида кўп гапирилди. Мана шунинг ўзидан ҳам мактаб проблемаси қандай ҳал қилинаётганлигини билиб олиш мумкин. Мазкур мактабда «буюк революцион бирлик амалга оширилганидан» бери ўқиш вақтининг 30 проценти Мао Цзэдун асарларини ўрганишга, 40 проценти «танқид дарсларини» ўтишга ва 30 проценти жисмоний тайёргарликка ва бошқа қолган дарсларни ўтишга ажратиб қўйилди.

Мао Цзэ-дунчиларнинг «революцион комитетлари» деб аталган комитетларни тузишга ҳали ҳам мамлакатнинг кўп районларида қаршилик кўрсатилмоқда. Ички Монголияда Гао Цзэн-Гуй бошчилигида «революцион комитет» тузилганлиги эълон қилинди. Гао Цзян-Гуй митингда нутқ сўзлаб, Ички Монголиядаги кескин аҳвол ҳали тугамаганлигини эътироф қилди. «Нэймэнгу жибао» газетасининг 19 октябрда берган хабарида айтилишича, нотиқ ўзининг шу нутқида Уланьфуни, шунингдек Гуйни, Чэнь Бинь-Юйни ва Ички Монголиянинг бошқа собиқ раҳбар арбобларини «батамом танқид қилиб, сиёсий, ғоявий ва назарий жиҳатдан обрўсизлантириб» ташлашга чақирган.

Мамлакатда оммавий репрессиялар ҳали ҳам тўхтагани йўқ. «Шаньси жибао» газетасида 19 октябрда босилган хабарда айтилишича, куни неча Тайюандда «контрреволюционер» ва «сиёсий жиноятчилардан» 18 киши устидан ҳукм чиқарилган. Ўлимга ҳукм қилинган 4 кишидан учтасининг ҳукми дарҳол ижро этилган. Шаньси вилояти «революцион комитети»нинг раиси Жэнь Цзинь-Фу ҳукмлар эълон қилинишига бағишланган митингда нутқ сўзлаб, Мао Цзэ-дуннинг мухолифлари «курашнинг тиғини Шаньси вилоятидаги янги ҳокимиятга — Шаньси вилоят комитетига қаратиб, раис Мао бошчилигидаги штабни бўшаштиришга ва қақшатишга» уринмоқдалар, деган. Жэнь Цзин Фу «янги тартибга» путур етказмоқчи бўлганлар шаънига таҳдидлар қилган.

Хитойнинг партия ва давлат раҳбарлари орасида Маонинг йўлига рози бўлмаган кишиларга матбуотда туҳмат ёғдириш давом этмоқда. 18 октябрда «Синьхуа жибао» газетаси илгари Хитойнинг маданият министри вазифасини бажариб келган ва ўтмишда 10 йилга яқин Нанкин ҳарбий округи комиссарининг ўринбосари бўлиб ишлаган Сяо Ван-Дунни тор-мор келтирувчи мақола босиб чиқарди. Мақолада, «эски ревизионист Сяо Ван-Дун Пин Дэ-Хуай билан бирга бўлиб, «партиянинг бош йўлига ҳужум қилиб келди, катта сакрашни рад қилиб, халқ коммунасига туҳматлар қилди», дейилади. Уни раис Маога ва Мао Цзэ-дун идеяларига қарши чиқди, деб айбламоқдалар. Худди шу куни «Хэнань жибао» газетаси ўзининг бош мақоласида Хэнань вилоят партия комитетининг иккинчи секретари Вэнь Минь-Шэнни қаттиқ қоралаб ёзди. Газета уни «контрреволюцион ревизионист» деб атади. Газета бош мақоласида айтилишича, «эски ревизионистлар Бернштейн, Каутский ва шерикларининг шогирди бўлиб қолган Вэнь Минь-Шэнь «кураш тиғини жуда севимли буюк йўлбошчи, раис Маога қаратаверди».

(ТАСС, 24 октябрь).

ВЬЕТНАМ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ. Хабак вилоятининг зенитчилари Америка қузғунларининг ҳужумини қайтармоқдалар.
ВИА—ТАСС фотоси.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.55—**Эшиттиришлар программаси**, 18.00—**Теленгиликлар**, 18.15 — **Октябрина операцияси** (ўсмирлар учун), 18.50—Д. Шостакович. **11—симфония «1905 йил»** (Ўзбекистон Давлат филармониясининг симфоник оркестри ижро этади), 19.45—**Спортчилар — студия меҳмони** (сувга сакраш бўйича СССР кубоги учун), 20.05 — **Эшиттиришлар программаси.**

Ўзбек тилида: 20.10 — **Теленгиликлар**, 20.30 — **Ҳамроқул Турсунқулов** («Октябрь» программаси), 21.10—**Ота-оналар университети**, 21.30 — **Зося** (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.55 — **Эшиттиришлар программаси**, 18.00—Ўқув эшиттиришлари программаси. Тарих. **Иккинчи жаҳон урушининг асосий якунлари** (мактаб ўқувчилари учун), 18.45—**Немис тилидан машғулот** (студентлар учун).

19.45 дан—**Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 — **Олмаота кўрсатади**

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 19.30 — **Эшиттиришлар программаси**, 19.35—**Расмли ҳикоялар** (кичкинтойлар учун), 19.50—**Электроника-стартда** (ҳужжатли фильм).

Рус тилида: 20.10 — **«Комсомолец Узбекистана» газетаси студия меҳмони**, 20.35 — **Майя Плисецкая рақслари**, 21.10 — **Қаҳрабо маржон** (телеспектакль).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 27/Х да **Спартак**, 28/Х да **Дилором**.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 27/Х да **Сўнгги қурбон**, 28/Х да **Сарвқомат дилбарим**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 27/Хда **Бағри тош**, 28/Х да **Гули сиёҳ**.

КИНО

Замонамиз қаҳрамони (1 ва 2-серия) — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 5 яримда).

Портлатилган дўзах — «МОСКВА», «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун). САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 9 да).

Унинг исми Роберт — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Котовский (эрталаб соат 10 да), **Журналист** (кундуз соат 1 ярим, 5 ва кеч 8-40 минутда) — НАВОИЙ номли.

Кўнгиллилар — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана, областного Совета депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — В35212, Редактор ўринбосарлари — В35885, В31232, Масъул секретарь — В34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — В31936. Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — В33786. Партия турмуши, Ахборот ва спорт бўлимлари — В 35811, Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — В39050, Совет қурилиши, маиший хизмат ва шаҳар хўжалиги бўлими — В38761, Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — В34048. Эълонлар бўлими — В38142. Коммутатор — В30249 дан В30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 06848 Индекс—64697. А. 1776.